

## Pravočasno razdeljevanje plana delovne sile na KLO

Za zboljšanje dela okrajnih uprav za delovno silo, in da bi se za zbiranje novih delavcev zavzeli v zadostni meri tudi okrajni ljudski odbori, je pred meseci organizirala republiška uprava za delovno silo tekmovanje. Tekmovalne obveznosti so sprejele vse uprave za delovno silo okrajnih oziroma mestnih ljudskih odborov.

Med najvažnejšimi tekmovalnimi točkami je tudi pravočasna in pravilna razdelitev plana delovne sile na posamezne krajevne ljudske odbore in točna ugotovitev delovnih rezerv.

Dosedanja izkušnja kažejo, da je vzrok slabega pridobivanja delovne sile marsikdaj posledica šablonskega in nepravilnega določanja plana delovne sile za posamezne krajevne ljudske odbore. Često so uprave za delovno silo same in brez pomoči okrajnih svetov za delovno silo razdeljevale plan vključevanja novih delavcev, ne da bi pri tem upoštevale stvarno stanje delovnih rezerv, razne delovne akcije v krajevnih ljudskih odbori itd. Se več: razdelitev plana vključevanja delovne sile se je zavlačevala in ko bi krajevni ljudski odbori morali izpolniti že 50% plana, plan vključevanja delovne sile za nekatere krajevne ljudske odbore še ni bil niti določen. To pomeni, da so tudi sami izvršilni odbori OLO-jev v prejemnih meri pomagali in nadzirali delo uprav za delovno silo in s tem prištevili vključevanje delovne sile za potrebe naše industrije kot manj važno nalogo.

Vemo, da pri nas ni brezposelnosti. Znano pa nam je, da moremo razbremeniti na podeželju in v mestih še ljudi in jih s pogojem boljše organizacije dela v kmetijstvu pridobiti za stalne delavce v naši industriji. Naše delovne rezerve pa so premalo točno ugotovljene.

Dosedanja način ugotavljanja delovnih rezerv se je izkazal kot pomankljiv in nerealen. V največ primerih so se določile delovne rezerve v pisarnah na podlagi normativov delovne sile na 1 ha obdelavalne zemlje, ne da bi se pri tem seznanile s terenskimi razmerami; krajevne komisije za delovno silo pa v mnogih primerih niso upoštevale niti normativov delovne sile, niti navodil poveljstva za delo. Tako so pogosto šteli kot delovne rezerve šolarji, invalidi, matere z dvema ali več otroki, starejši ljudje, čisto pa se pozabljene delovne rezerve skrivajo kot sinovi ali hčere bogatih kmetov, odbornikov KLO-jev ali pa celo kot sami člani komisij.

Kako važna tekmovalna obveznost je pravilno ugotavljanje delovnih rezerv vidimo tudi iz tretjega plenarnega zasedanja CK KPJ, ki je v tekočih nalogah podčrtno pomembnost sistematičnega ugotavljanja in spremljanja delovnih rezerv v krajih in okrajih.

Brezpogojno morajo okrajne uprave za delovno silo, ki še nimajo točnih ugotovitev delovnih rezerv, čimprej izvršiti popis teh rezerv, po KLO-jih pa voditi kartoteko. Upoštevat mora, da je prav od točnih podatkov o rezervni delovni sili odvisno planiranje vključevanja delovne sile.

Nerealnično nižanje ali pa tudi višanje števila delovnih rezerv nujno narekuje, da morajo tudi izvršni odbori OLO-jev pristaviti med svoje temeljne naloge kako napraviti točno evidenco o odvečni delovni sili. Veako mehanično ugotavljanje ustvarja le zmedo in povzroča motnje pri načrtovanju potreb po delovni sili.

V ljubljanski oblasti se je na primer znižalo število delovnih rezerv od meseca avgusta do decembra za okrog 10 tisoč, čeprav se je v tem času vključilo v industrijo le 5447 ljudi. V okraju Kranj so imeli le 100 moških rezervnih delavcev, ki bi se lahko vključili kot stalni delavci v industrijo, navzile temu pa je okrajna uprava za delovno silo pridobila v tem času preko 400 stalnih moških delavcev. Podoban primer je tudi v okraju Kamnik: uprava je izkazala pri prvotnem popisu 219 moških delovnih rezerv, za delo v industriji so pridobili preko 200 moških delavcev, sedanje rezerve pa izkazujejo še vedno preko 100 moških.

Našpno pa je po dopolnilnem popisu v OLO Novo mesto le še okrog 2 tisoč delovnih rezerv, čeprav je po prvotnem popisu okrog 4500 ljudi, ki bi se lahko vključili v delo kot stalni, sezonski ali pa začasni delavci in čeprav je okrajna uprava v tem času zbrala za industrijo le 319 ljudi. Posebna komisija je ugotovila,

da je znižanje števila rezerv povzročilo prikrievanje delavcev v KLO-jih. V KLO Ločna so v avgustu imeli 153 rezervnih delavcev, v decembru pa le 32, medtem ko so jih v 4 mesecih poslali v industrijo le 18. Podobno je tudi v KLO Mirna peč in KLO Jablan. Komisije za delovno silo so same zniževale število delovnih rezerv z izgovori, da ljudje nočejo v produkcijo itd., pri tem pa niso niti poskušali s pridobivanjem nepravilno zaposlenih v produkcijo.

Ve te nepravilnosti dokazujejo, da morajo uprave za delovno silo v novem letu, v katerem bo moralo pridobivanje novih delavcev zavzeti še večji razmah, odpraviti oportunistično in zbiranje delovnih rezerv tudi pri KLO-jih in ukreniti vse potrebno, da se tekmovanja prenesejo tudi na krajevne komisije za delovno silo.

Za uspešno tekmovanje pa je potrebno še več. Okrajni izvršni odbori, ki se jim je delo uprav za delovno silo čestokrat dozevalo kot manj važno, morajo popolnoma spremeniti odnos do samih uprav. V jesenščini OLO za zbiranje delovne sile nima časa, in menijo, da je to le stvar uprave za delovno silo; v OLO Novo mesto pa tudi v nekaterih drugih okrajnih ljudskih odbori pošiljajo referente za vključevanje delovne sile na razne odkupe itd., medtem ko se z zbiranjem delovnih moči ne bavi nihče. Pri tem ne moremo šteti ene naloge za manj važno od druge, vendar pa se morajo okrajni ljudski odbori odločno zavzeti tudi za izpolnjevanje plana delovne sile.

Lanskoletno tekmovanje samo ni obrodilo zaželenega uspeha. Med najboljšimi upravami je bila uprava za delovno silo v Krškem, ki je dosegla 64% vseh možnih točk; sledi pa ji Murska Sobota z 52%, Slovenjgradec s 36% itd. Priпомniti je potrebno, da bi bilo tekmovanje uspešnejše, če bi okrajne uprave za delovno silo pošiljale redno mesečna poročila. Tako je v mesecu novembru poslalo poročila točno le 7 uprav, od 17 uprav za delovno silo pa kljub intervencijam še ni poročil. Zlasti je to čudno od uprav za delovno silo MLO Ljubljana, OLO Jesenice, Trbovlje in MLO Maribor, ki sicer navestno izpolnjujejo svoje planske obveznosti.

### 5420 metrov dolg predor skozi Zagrebško goro

Ze dalje časa kopljejo krajši predor skozi obronek Zagrebške gore. Ta predor bo 186 m dolg. To delo spada v okvir večjih del za ureditev prometa med Zagrebom in Hrvatskim Zagorjem. V ta namen bodo morali skopati tudi daljši, 5420 m dolg predor, ki ga imenujejo Medvednica.

Skozi predor bodo najprej položili tir električne cestne železnice. Tako bodo skrajšali za tri in polkrat pot iz Zagreba do Stubiških Toplic; vožnja bo trajala samo 40 minut. Pozneje bo držala skozi predor tudi železnica in vlaki bodo mogli voziti s hitrostjo do 60 km na uro. Doslej so že zgradili spodnji ustroj tramvajske proge od Mihajleca do predora. Pri daljšem predoru so prdri od vhodne strani že 217 m globoko, od izhodne pa 210 m. To bo največji predor v naši državi po svojem prečnem prezu; širok bo 10,6 m, visok pa 6,6 m.

Krajši predor bo kmalu prebit. Spočetka je delo hitreje napredovalo, dokler so kopali skozi lapornate plasti, pozneje pa so nastopile večje težave, ko so našli na skrjelih. Računajo, da bo krajši predor skopali do marca.

Čaka jih še precej dela. Pri krajšem predoru bodo morali izkopati okrog tisoč kub. metrov materiala, medtem ko so ga doslej 15.000 kub. metrov. Mnogo obsežnejša so seveda dela pri daljšem predoru. Upajo pa, da bodo že letos končali najtežja dela.

## VELEPOSLANIŠTVO FLRJ V PRAGI je izročilo češkoslovaški vladi noto zaradi aretacij in maltretiranja jugoslovanskih državljanov v ČSR

Praga, 10. jan. (Tanjug). Ob zatvoritvi Ljudske fronte Jugoslovnanov v Pragi, podružnic in Brnu in Bratislavi, aretacijah in maltretiranju jugoslovanskih državljanov v ČSR je veleposlaništvu FLRJ v Pragi poslalo danes popoldne češkoslovaškemu zunanjemu ministretvu noto naslednje vsebine:

Veleposlaništvu Federativne ljudske republike Jugoslavije v Pragi ugotavlja, da so državljani FLRJ že dolgo, zlasti pa zadnje čase, izpostavljeni čedalje večjemu pritisku, aretacijam in nasilju s strani uradnih organov Češkoslovaške republike. Vsi ti napadi so v najtesnejši zvezi s celotno gonjo, ki se vodi danes v republikli Češkoslovaški proti Federativni ljudski republiki Jugoslaviji, njenim narodom in njenemu vodstvu.

Organi državne policije so izvršili v drugi polovici 1949. leta več aretacij državljanov FLRJ v Češkoslovaški republikli samo zato, ker gre za pripadnike Federativne ljudske republike Jugoslavije, ali zato, ker so ti izrazili željo, da se hočejo vrniti v svojo domovino. Na številne note spričo teh aretacij ni dobilo veleposlaništvu FLRJ v Pragi v večini primerov nobenega uradnega odgovora.

Uradni organi Češkoslovaške republike pa se niso zaustavili samo pri aretacijah in preganjanju posameznih državljanov FLRJ, temveč so celo brez kakršnega koli vzroka dne 22. novembra 1949 zaprli in zapečatili prostore državnega podjetja FLRJ v Pragi »Jugoslovenska knjiga«, ki je širila in poglabljala bratske in prijateljske odnose ter med seboj seznanjala narode Federativne ljudske republike Jugoslavije in narode Češkoslovaške republike. Zatvoritvi »Jugoslovenske knjige« v Pragi so sledila s strani češkoslovaških oblasti nadaljnja sovražna ravnanja, od katerih je bilo najbolj drastično zatvoritev jugoslovanske Ljudske fronte v Pragi in Brnu, do katere je prišlo potem, ko so onemogočili delo Ljudski fronti v Bratislavi.

Dne 17. decembra leta 1949 zgedaj jutraj je prišlo do aretacije predsednika jugoslovanske Ljudske fronte v Pragi Dimitrija Dimitrijeviča, večernega zasliševanja podpredsednika Ljudske fronte A. Trstenjaka in policijske preiskave pri več članih odbora jugoslovanske Ljudske fronte v Pragi. Istege dne je prišlo do aretacije tajnika podružnice Ljudske fronte v Brnu Ivana Ivaniševića, predsednika podružnice Sajka pa so dalj časa zasliševali.

Ob tej priliki so članom odbora Ljudske fronte Jugoslovnanov v Pragi odvzeli ključe družvenih prostorov, v katerih je bila izvršena preiskava, nato pa so te prostore zapečatili. Veleposlaništvu FLRJ v Pragi ugotavlja, da ni bila pri zatvoritvi Ljudske fronte v Pragi nobenemu izmed predstavnikov te organizacije izročena nobena pismena odločba pristojnih organov o zatvoritvi in razpustu Fronte, niti jim niso bili sporočeni razlogi za to ravnanje.

Veleposlaništvu FLRJ v Pragi je tudi znano, da je v Češkoslovaški republikli še okrog 70 učencev v gospodarstvu, ki so jeseni 1948. leta ostali v ČSR zaradi nezakonitega pritiska, ki so ga nanje izvajale oblasti ČSR ob pomoči pečiče bednih izdajalcev jugoslovanskega ljudstva, ter onemogočanja njihovega odhoda v domovino. Danes vzgajajo te učence v sovražnem duhu do svoje države in svojih narodov, čeprav se želi večje število učencev v gospodarstvu vrniti domov in čeprav je bil dosežen sporazum med ministrtvom za socialno skrbstvo ČSR in veleposlaništvom FLRJ v Pragi, da ne bodo češkoslovaške oblasti tleale nobenih ovir pri odhodu tistim mladincem, ki bi se želeli vrniti. Uradni organi Češkoslovaške republike z vsami sredstvi onemogočajo njihov povratek v domovino.

### IZ DANASNJE STEVILKE:

Pravočasno razdeljevanje plana delovne sile na KLO Truman je predložil ameriškemu kongresu proračunski predlog za 1950 V okraju Trebnje dobro pripravljajo popis živine Republiško tekmovanje kulturno-umetniških skupin Fizkultura — Objave

Samo izjemoma so oblasti Češkoslovaške republike dovolile povratek v takih primerih, ko je mladincem uspelo pobegniti iz svojih domov in se javiti veleposlaništvu FLRJ v Pragi.

Eklatanten primer odrekanja pravice do povratka je primer bivšega učenca v gospodarstvu Ivana Petroviča, ki je bil ves čas v malem mestu Vlašini. Aretirali so ga takoj, ko je dobil potno dovoljenje veleposlaništvu v Pragi za povratek v FLRJ Jugoslavijo.

Podobno so onemogočale povratek v domovino oblasti Češkoslovaške republike Stanciču Jevremu — o katerem je bilo veleposlaništvu FLRJ v Pragi od zunanjega ministrtva ČSR obveščeno, da je izpuščen, kar se je pokazalo kot neresnično — in Rosini Jošku, ki je bil aretiran 6. januarja 1950 takoj potem, ko je odpovedal službo v podjetju »Ecko«, da bi se vrnil v domovino.

Zadnje čase postajajo primeri aretacij državljanov Federativne ljudske republike Jugoslavije vedno bolj pogosti, veleposlaništvu FLRJ Jugoslavije pa še zdalek nima možnosti, da bi zvedelo za vse primere aretacij, ker oblasti ČSR veleposlaništvu o tem ne obveščajo. Zaradi povečanja policijskega terorja nad državljani FLRJ ne smejo v mnogih primerih rojaki in prijatelji aretiranih priti v veleposlaništvu in ga o tem obvestiti. Med številnimi primeri aretacij navaja veleposlaništvu FLRJ Jugoslavije v Pragi tudi več značilnih primerov: aretacija člana trgovskega predstavništva FLRJ v Pragi Zvonimirja Tomiča, za katero še danes to veleposlaništvu ni dobilo nobene konkretnega obvestila, aretacija Mačure Slobodana, do katere je prišlo že 19. avgusta 1949. leta in o katerem ni prišel do danes na to veleposlaništvu noben odgovor. Isto velja tudi za Iliča Svetozarja, očeta petih otrok, ki je bil aretiran v Znojmu.

Značilen primer ravnanja češkoslovaških oblasti do državljanov FLRJ je tudi primer Frankoviča Josipa, ki je bil leta 1949 sedem mesecev v delovnem taborišču v Pardubicah, za katerega je komisija št. 1 s sedežem v Pragi — ustanovljena po § 3 zakona št. 247-48 — dne 4. oktobra 1949. leta izdala odlok čj. 4.644-49/k, da se odpusti iz delovnega taborišča. — V tem odloku se ugotavlja, da je bilo Frankovičevo obnašanje vzorno. Deset dni pozneje, in sicer 14. oktobra 1949. je uprava prisilnega delovnega taborišča Pardubice izdala še en odlok o izpustitvi Frankoviča pod št. čj.6446336-49. Kljub temu dvema odlokoma o odpustitvi je bil imenovan izročeni državni policiji v Pragi (STB), ki ga je zadržala v zaporu,

čeprav je izrecno zahteval, da se mu omogoči povratek v FLRJ. Ne dolgo zatem so Frankoviča poslali na prisilno delo v rudnik Kladno, nato v taborišče Pardubice, kjer je bil že prej, od tod pa so ga odpeljali v rudnik v Moravski Ostravi.

Vsi ti primeri kažejo, da skuša vlada Češkoslovaške republike s policijskim terorjem prisiliti jugoslovanske državljane, da bi izdali svojo domovino in svoje narode.

Veleposlaništvu Federativne ljudske republike Jugoslavije v Pragi dalje ugotavlja, da je brez vsakega poviada in nezakonita ustavitve dela Ljudske fronte in zatvoritev njenih prostorov imela ta namen, da bi kompromitirali delo Ljudske fronte pri češkoslovaški javnosti, čeravno so to organizacijo odobrile pristojne češkoslovaške oblasti ter je razvijala delavnost v okviru zakonov ČSR in s tem dajala važen prispevek k poglabljanju prijateljskih odnosov med narodi obeh držav.

Veleposlaništvu FLR Jugoslavije v Pragi nadalje ugotavlja, da pomeni nasilje policije ČSR proti organizaciji Ljudske fronte v Češkoslovaški republikli in pogoste aretacije nedolžnih državljanov FLRJ, nedemokratično, diskriminacijsko in sovražno ravnanje vlade ČSR proti Federativni ljudski republikli Jugoslaviji in njenim državljanom, kar po svojem načinu spominja edinole na metode, ki so se jih posluževali protiljudski režimi. da bi likvidirali demokratične in napredne organizacije, Veleposlaništvu Federativne ljudske republike Jugoslavije v Pragi zahteva, da se morajo takoj izpustiti D. Dimitrijevič, predsednik LF, Ivan Ivanišević in vsi drugi jugoslovanski državljani, ki so še vedno in brez kakršne koli podlage v zaporih Češkoslovaške republike.

Veleposlaništvu FLR Jugoslavije v Pragi zahteva, da se ji v skladu s pravilnikom LF v Češkoslovaški republikli izroči celotno imetje Ljudske fronte v koliko bi pristojne oblasti ČSR še nadalje protizakonito onemogočale njeno delovanje.

## ZA DRUGO PETLETKO DELAJO TUDI MNOGI DELAVCI V GOZDARSTVU IN LESNI INDUSTRIJI

Tudi mnogi delavci v gozdarstvu in lesni industriji so s požrtvovalnim delom in stalnim tekmovanjem uspešno izpolnili naloge, ki so jih imeli v prvi petletki.

Tako je Janez Svigelj iz Bistre že novembra lani izpolnil svojo petletno nalogo. Celo za 22% je napravil več, kot bi moral, in tudi število normiranih delovnih dni je presegal za 7%. Janez Svigelj je komandant brigade stalnih gozdnih delavcev in je na svoje brigadirje z vztrajnim delom tako vplival, da so tudi mnogi izmed njih izpolnili prvo petletko. Med temi so: Avgust Kenk, ki je po količini presegal petletno nalogo za 23%, po normiranih dneh pa za 10%; Rudolf Segal, Janez Dolenc, Franc Gruden, Avgust Tomažin, Leopold Gradšnik, Anton Kunstelj, Janez Čevka, Primož Dolinšek, Franc Trobevšek, Anton Trobevšek, Franc Šleber, Valentin Uršič, Andrej Štrifot, Jože Planinšek in Franc Virant. Vsak izmed teh je posekal in izdelal od 14 do 33% več lesa.

Tudi v lesnoindustrijskem obratu Senteper na Krasu sta dva delavca, ki delata že za drugo petletko, Peter Adam je napravil že do 20. decembra lani 125.117 komadov furnirjevih plošč, čeprav bi jih moral napraviti do konca petletke le 109.000 komadov. Stefan Kavčič iz istege obrata pa je napravil 3000 komadov furnirjevih plošč več, kakor bi jih moral po petletnem planu.

Odlikovanec z redom dela in šestkratni udarnik Franc Mikulič iz Kočevske Reke je svojo petletno nalogo pri poseku in izdelavi bukovine, jelovine, celuloznega in jamskega lesa ter železniških pražov petletno nalogo izpolnil do 20. novembra.

S 106,5% je do 20. decembra lani izpolnil svojo petletno nalogo tudi Anton Zinraj iz gozdne uprave Ruše. K temu uspehu pa ni pripomoglo samo letošnje tekmovanje, čeprav je on sam, kakor njegova desetina stalno presejala norme, temveč tudi dobro izpolnjevanje planskih nalog v preteklih letih. Kakor je njegova skupina leta 1947. izpolnila plan, tako so ga tudi v letu 1948., čeprav so morali posekati 2000 m<sup>3</sup> več lesa.

Jože Segal iz gozdne uprave Sloven-

ska Bistrica, ki je eden najboljših in najmarljivših sekačev pri tej upravi, je 30. novembra lani presegal svojo petletno nalogo za 13%.

Pri gozdni upravi Ruše, v revirju Ruta, je sekač Franc Burja že do 20. decembra lani presegal petletni plan za 2%. Njegova desetina je od meseca oktobra vedno tekmovala in je tekmovanje pri njih že stalen način dela.

Jože Stambauer iz gozdne uprave Sent Lovrenc na Pohorju, komandant najboljšje brigade republiškega tekmovanja, je do 30. novembra izpolnil prvo petletko s 104%. Tudi Rok Kapel iz iste uprave je do 30. novembra s 103% izpolnil prvo petletko.

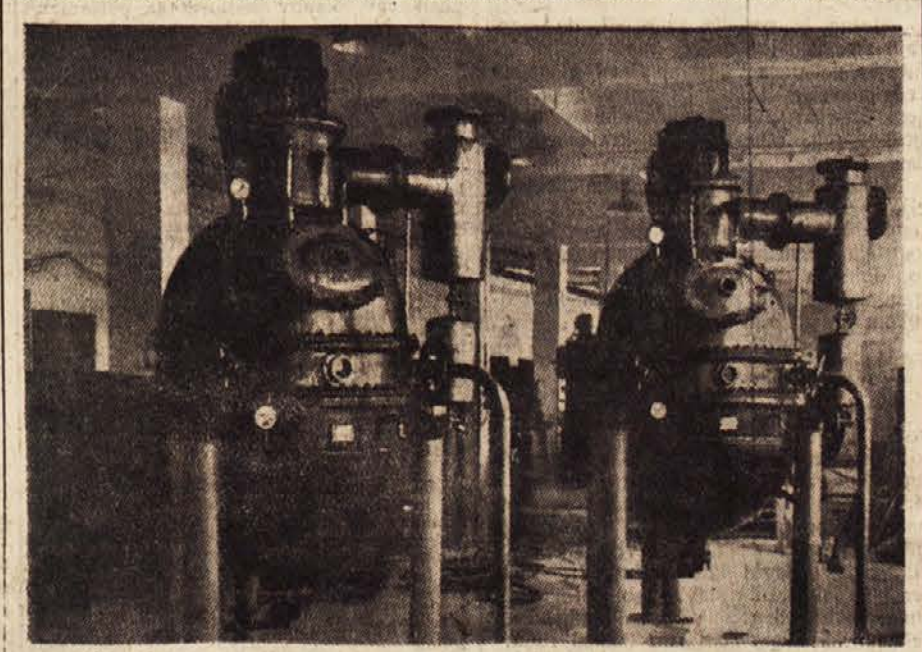
Brez dvoma je, da jih je med gozdnimi delavci še precej, ki delajo za drugo petletko. Vendar je evidenca o njihovem storjenem delu še nepopolna. Sindikalne podružnice pa brez dvoma lahko tudi bolj streme za tem, da bi najboljšje delavce, ki so svojo petletno nalogo že izpolnili, proglasili za udarnike, če imajo za to predpisane pogoje po uredbi.

### INDUSTRIJSKA PODJETJA V BOSNI IN HERCEGOVINI PRESEGAJO PLAN

Številna podjetja v LR Bosni in Hercegovini so začela četrto plansko leto z visokim preseganjem proizvodnih nalog. V podjetju industrije za predelavo lesa »Krivajac« presegaajo dnevne naloge s 130%. Na žagi tega podjetja so ustanovili 125 brigad, med katerimi so najboljše brigade žagarjev in nakladalcev. Delovni kolektiv podjetja industrije lesa »Borijac« v Tesliču izpolnjuje dnevne naloge z več kot 120%.

Tudi podjetja živilske, tekstilne, kovinske in gradbene industrije presegaajo svoje dnevne naloge. Tako izpolnjujejo v tovarni »Vitamin«, kjer delajo že več kot mesec dni po planu za leto 1950, po dve dnevni nalogi. Prav nič slabših uspehov ne dosegajo delavci tovarne spirita v Čačku. V tovarni nogavice »Ključ« v Sarajevu presegaajo dnevni plan za 50 do 80%.

Da bi še boljše izpolnjevali dnevne plane, ustanavljajo številni delovni kolektivi nove proizvodne brigade.



Novi izdelki tovarne strojev za kemično in živilsko industrijo »Edinstvo«

### Nagrajenim delavcem na področju znanosti in umetnosti bodo izročene diplome 13. januarja

Beograd, 11. jan. (Tanjug). Kot je znano, je pred kratkim vlada FLRJ nagradila 246 znanstvenih delavcev na področju znanosti in umetnosti ter jim je daal s tem dostojno priznanje za njihovo delovanje pri ustvarjanju naše socialistične kulture. V zvezi s tem bodo 13. januarja ob 12 izročili v Prezidiiju Ljudske skupščine FLRJ na svečan način diplome nagrajencem z nagradami FLRJ za leto 1949.

Truman je predložil američkem kongresu proračunski predlog za 1951

# Ameriška pomoč tujim državam bo zmanjšana za okrog 1.300.000.000 dolarjev

Washington, 11. jan. (Tanjug.) Predsednik Truman je predložil kongresu ZDA predlog proračuna v znesku 42 milijard 439 milijonov dolarjev za pokrije izdatkov ameriške vlade v proračunskem letu 1951, ki se začneja 1. julija. V tekočem proračunskem letu znašajo vladni izdatki 43 milijarde 297 milijonov dolarjev. V novem predlogu proračuna je določen primanjkljaj 5 milijard 100 milijonov dolarjev, v tekočem obdobju pa pričakujejo primanjkljaj 5,5 milijarde dolarjev.

Glavne postavke proračunskih izdatkov so tudi v tem proračunskem letu krediti ministrstva za obrambo in krediti za program ameriške gospodarske in vojaške pomoči inozemstvu. V l. 1951 bi morali znašati izdatki za narodno obrambo 13 milijard 500 milijonov dolarjev, kar pomeni povečanje za 400 milijonov v primeri z letom 1950. Krediti za program gospodarske pomoči bodo precej zmanjšani, in sicer za okrog 1,3 milijarde dolarjev. Skupni krediti za Marshallov načrt bodo znašali 4,7 milijarde dolarjev ali 20% manj, kot je bilo določeno za leto 1950.

Ko je prešel na izdatke za program vojaške pomoči inozemstvu, je Truman poudaril, da je kongres za tekoče proračunsko leto odobril milijardo dolarjev za vojaško pomoč državam, članicam atlantskega pakta, in 359 milijonov dolarjev drugim državam.

de dolarjev, ki se bodo porabili za pokritje potreb trgovine in industrije ter delavstva ter za zagotovitev komunalnih potreb, za razvoj smetljivstva, izkoriščanje naravnih bogastev, napredek prometa in prometnih zvez ter za graditev stanovanj. Za razvoj in izkoriščanje atomske energije je zahteval Truman odobritev kredita 870 milijonov dolarjev.

Ko je ponovil svoje prepričanje v trdnost in dvig ameriškega gospodarstva v letu 1951, je Truman poudaril, da temelji njegovo zaupanje v pravilnost finančnega programa na teh dejstvih: 1. izdatki za proračunsko leto 1951 so za okrog 1 milijardo dolarjev manjši kot za leto 1950, in 2. naše upanje opravičujejo "dinamičnost in napredek našega gospodarstva". Tretji glavni argument so, po Trumanovem mnenju, spremembe v davčnem sistemu. V tej zvezi je dejal Truman, da »precejšnje in slabo zamišljeno zmanjšanje obdavčenja od leta 1948 ostro omejuje okvir, v katerem v tem trenutku lahk izvedemo potrebne spremembe«. Ameriški kongres ni odobril lani zahtevanega povečanja davkov za okrog 4 milijarde dolarjev.

## Abesinija protestira proti skrbništvu Italije v Somaliji

New York, 11. jan. AFP poroča, da je na seji pododbora Skrbniškega sveta za Somalijo, ki je razpravljala o mejah Somalije, abesinjski delegat vnovič protestiral, da bi bila imenovana Italija za administrativno oblast, in se izjavil proti starim mejam med Abesinijo in Somalijo, ki so bile določene leta 1903.

Italijanski delegat Ceruli je izjavil, da je vlada pripravljena potegniti nove meje po postopku, ki ga bodo predlagali Združeni narodi. Pri glasovanju o temi vprašanju se je večina v podkomiteju strinjala, naj se vstavi v prvi člen osnutka pogodba o skrbništvu nad Somalijo, da bodo natančne meje Somalije določene kasneje.

## Stavka italijanskih pomorščakov se širi

Rim, 11. jan. (Tanjug.) Stavka pomorskih delavcev ter osebja potniških in trgovskih ladij v zapadnih italijanskih pristaniščih se je razširila sedaj tudi na nekatera pristanišča ob vzhodni italijanski obali. Tako so splošno stavko pomorščakov razglasili v Benetkah, kjer je zaradi ustavitve dela promet v pristanišču popolnoma zaostal. V tem pristanišču je trenutno okrog 40 ladij.

Po podatkih federacije pomorskih delavcev stavka okrog 45.000 pomorščakov nad 30 velikih, 35 manjših trgovskih in potniških ladij.

## Schuman in Adenauer bosta razpravljala o vključitvi Zapadne Nemčije v Evropski svet

Frankfurt, 11. jan. (Tanjug.) Pariški dopisnik lista »Frankfurter Rundschau« je sporočil, da ima bližnji obisk francoskega zunanjega ministra Schumana v Zapadni Nemčiji namen, da bi zgladil sedanja nesoglasja in med seboj zblizhal

obe državi v političnem in gospodarskem pogledu. Schuman bo v soboto razpravljal s kanclerjem Adenauerjem o vključitvi Zapadne Nemčije v Evropski svet ter o vprašanju Posarja, ki je kakor pravi dopisnik — danes zopet temeljni vir sporov med obema državama.

Razen tega bosta Schuman in Adenauer proučila vprašanje ustanovitve nove Nemške federalne države, ki bi nastala z združitvijo nekaterih področij ameriške in francoske okupacijske cone v južni Nemčiji. Po francoskem mnenju bi lahko to državo ustanovili po podpisu mirovne pogodbe z Nemčijo.

AFP poroča, da se je pričela v Parizu seja namestnikov ministrov Evropskega sveta pod predsedstvom francoskega predstavnika.

Navzoč so predstavniki Velike Britanije, Norveške, Luksemburga, Belgije, Danske, Grčije, Italije, Nizozemske, Turčije in Islanda ter generalni sekretar Evropskega sveta. Na konferenci, ki bo trajala dva dni, bodo razpravljali o proračunu in sedežu Evropskega sveta.

## Delo komisije OZN za Eritrejo

New York, 11. jan. (Tanjug.) Komisija ZN za Eritrejo, ki bo 23. januarja odšla v Eritrejo in raziskala stanje v zvezi z bodočo ureditvijo te bivše italijanske kolonije, je imela svojo prvo sejo. Na seji so izdelali načrt za potovanje komisije, vprašanje postopka in delovnega programa pa so preložili na sejo, ki bo v začetku februarja v Kairu, od koder bo odšla komisija v svoj stalni sedež, eritrejsko glavno mesto Asmaro. Za predsednika komisije so izvolili birmanskega sodnika Aug Kajna.

Po sklepih zadnjega zasedanja Generalne skupščine mora komisija do 15. junija predložiti poročilo o svojem delu tako imenovani mali skupščini, ki bo to poročilo izpopolnila s svojimi zaključki in ga predložila plenumu Generalne skupščine letos septembra.

## Ameriške investicije v Italiji znašajo nad 100 milijonov dolarjev

Rim, 11. jan. (Tanjug.) Na posebni konferenci, ki je obravnavala vprašanje v zvezi z vlaganjem ameriškega kapitala v italijansko gospodarstvo in na kateri je bilo navzočih mnogo članov italijanske vlade ter predstavnikov ameriškega veleposlanstva v Rimu, je zunanji minister Sforza med drugim izjavil, da se je položaj z vlaganjem ameriškega kapitala znatno zboljšal in da se je vlaganje povečalo po vladnem dekretu o svobodnem vlaganju tujega kapitala v državi.

Sforza je nadalje poudaril, da »mora ameriški kapitalisti in finančniki dobiti nekatera jamstva, zlasti glede na čedalje večje italijanske potrebe po tujem kapitalu«, kajti »Marshallov načrt gospodarske obnove bo v kratkem končan«.

Dosedanje skupne ameriške investicije v Italiji se cenijo na več 100 milijonov dolarjev. Največji del ameriškega kapitala je vložen v italijansko industrijo, doberšen del pa je namenjen propagandnim ustanovam, dnevnikom in tiskom ter raznim publikacijam.

## Stavka v premogovnikih ZDA

Pittsburg, 11. jan. United Press poroča, da je v pittsburskih premogovnikih izbruhnila stavka, ki je zajela premogovnike v štirih državah: Pensilvaniji, Zapadni Virginiji, Kentucky in Alabami ter se razširila na vse rudnike črnega premoga v ZDA. Stevilo stavkajočih je že doseglo 72.800 rudnikov, v katerih je izbruhnila stavka, so last velikih industrijskih družb. V Pensilvaniji, kjer je prenehalo s delom nad 30.000 rudarjev, so zaprti trije veliki rudniki, ki so last jekarske družbe »Johns & Latimer«. Vzroki stavke niso znani.

# V pripravah na volitve vodstev osnovnih mladinskih organizacij naj se utrde mladinski aktivni

Skoraj po vseh krajih, kjer volitve še niso bile izvedene, se mladina s tekmovanjem pripravljala nanje.

Za mnoga osnovna mladinska vodstva je uspešna izvedba volitev in s tem v zvezi učvrstitev in razširitev organizacij klub pomoči, ki jim jo nudijo člani oblastnih komitejev LMS — težka naloga. Zato je nujno, da jim pomagajo pri tem tudi partijske in frontne organizacije.

V Murški Soboti so priprave na volitve mladino zelo razgibale. Na predvolivne sestanke prihaja s harmoniko in pesmijo. Ob pripravah na volitve se je tudi zelo okreplil mladinski aktiv poljedelske šole v Rakičem, kjer je bilo do predkratkim aktivnim samo nekaj mladincev, sedaj pa šteje aktiv 40 članov.

V goriški oblasti je najboljša udeležba na predvolivnih sestankih v obmejnih krajih Rižana, Trsek itd. V Postojni se je mladina udeležila volivnih sestankov 100%. V Ilirski Bistrici so na več krajih montirali zvočnike, po katerih bodo redno objavljali uspehe mladinskih aktivov v pripravah na volitve.

Kmečki aktiv Bezovnik je napovedal vsem kmečkim aktivom okraja Celje-okolica tekmovanje za čim boljše pripravo in izvedbo volitev. Poleg tega pa je v napovedi tekmovanja še 16 točk, ki obsegajo vsa področja mladinskega udejstvovanja.

Okrajni komite LMS Celje-okolica se je premalo resno lotil priprav za volitve. Prav tako tudi v okraju Kamnik niso do prihoda inštruktorja CK LMS ničesar napravili glede priprav na volitve. Volitve so nameravali izvesti samo z okrožnicami, ki so jih razposlali po terenu. V njih je bila samo direktiva, naj se vršijo predvolivni sestanki. Tudi okrajni komite LMS Dolnja Lendava je dokaj nepripravljen na to važno nalogo. — Okrajni komiteji kot tudi vse osnovne mladinske organizacije morajo volivne priprave čim bolj izvesti, ni glavno, da se volitve izvedejo, marveč je treba ob tej priliki utrditi mladinske aktivne, vključiti v organizacijo še neorganizirano mladino ter si tudi zadati naloge za celoletno delo.

## Frontovci v Velesovem bodo letos delali po skrbno sestavljenem delovnem planu

Tudi frontovci v Velesovem v okraju Kranj so letos skrbno sestavili delovni plan. Vanj so vnesli vse najvažnejše gospodarske, politične in organizacijske naloge. Da bi se čim bolj poživilo politično delo med članstvom, so frontovci sklenili redno mesečno obiskovati množične sestanke, na katerih bodo razpravljali o člankih iz »Organizacijskega vestnika OF«, kakor tudi o političnih in gospodarskih nalogah svojega kraja. Ob državnih praznikih in pomembnih obletnicah bodo organizirali proslave in pritegnili k sodelovanju kulturno-prosvetno društvo. V teku leta bodo imeli tri igre na domačem odru, Fronta pa se bo hkrati potrudila, da pridobi za gostovanje tudi okoliške dramske skupine.

Pri sprejemanju plana so frontovci v Velesovem sklenili, da se mora organizacija še bolj utrditi kakor lansko leto, pritegniti bodo v svoje vrste 30 novih članov. Članarino bodo redno pobirali vsak mesec. Da bi se seznanili z delom

in uspehi drugih frontnih organizacij, bodo napravili dva množična izleta na Štajersko in Primorsko.

Na gospodarskem področju bo Fronta nudila vso pomoč KLO pri odkupih in drugih akcijah. V vsi Velesovo bodo izvedli kanalizacijo in popravili vaske ceste. Frontovci bodo gledali, da bo redno čiščenje in skropjenje sadnega drevja in redni pregledi njiv, da bi se odstranila nevarnost koleradskega hrošča. Pri teh delih bodo frontovci napravili 1200 prostovoljnih delovnih ur. Fronta bo še posebno skrbela, da se čim več razpoložljive delovne sile vključi v produkcijo.

V letošnjem letu se bo še povečalo sodelovanje med KLO in frontnim odborom v vsi KLO je že dodelil znesek 7500 din za popravilo cest. Za ta denar bodo kupili gramofon, ki se bo razdelil na posamezne sektorje po potrebi. Po vaških odborih OF bodo organizirali vozniške za prevoz materiala, ostala dela pa bodo frontovci opravili prostovoljno.

V glavnem odboru Zveze borcev je bilo posvetovanje voditeljev in sekretarjev sekcij za predvojaško vzgojo. Predstavniki sekcij iz vseh ljudskih republik so izbrpno poročali o delu svojih organizacij na področju predvojaške vzgoje.

V Srbiji organizacijsko stanje sekcij za predvojaško vzgojo še ni dobro urejeno. Zveza borcev je pomagala množičnim in fizikalnim organizacijam pri poučevanju Uredbe o predvojaški vzgoji ter organizirala razne prireditve in tečaje, premalo pa je pripomogla k izboljšanju pouka. Zveza borcev v Beogradu se je vztrajno borila, da bi skladila delo z množičnimi organizacijami in zbrala mladino. Nad 80% učenega kadra v Beogradu so člani Zveze. Mestni odbor je sklenil napovedati tekmovanje enemu izmed srbskih mest. V Vojvodini so sekcije povsod ustanovljene in učni kader je tam dober. V nekaterih sekcijah pa ni nobenega predstavnika množičnih organizacij.

Na Hrvaškem Zveza borcev pri predvojaški vzgoji ni dovolj pomagala. Krivo je med drugim slabo delo sekcije pri republiknem odboru, ki se ni sestajala. V nekaterih okrajih ni potrebne sodelovanja z mladinskimi organizacijami in vojaškimi organi. Pomanjkljivosti so glede evidence.

Slovenija je dosegla glede predvojaške vzgoje dokaj lepe uspehe. Organizirane so sekcije v oblasteh. Na vsi je predvojaška vzgoja dobro organizirana in mladina se množično vključuje v strelske družine. Pred Dnevom armade je bilo prirejeno tekmovanje, ki je dobro uspelo.

V Bosni in Hercegovini oblastne sekcije Zveze borcev za predvojaško vzgojo še niso ustanovljene, razen v Tuzli; sekcije okrajnih odborov pa se redno sestajajo. Taborjenja vaške mladine se je

udeležilo 90 do 95% obveznikov, mestne mladine pa 40—50%. Pounk ni bil vedno reden, ker so se menjavali komandirji vzgojnih centrov, pa tudi politična izobrazba ni bila dobra. Zveza borcev tudi ne sodeluje stalno z množičnimi organizacijami.

V Makedoniji, glede zbiranja mladine za predvojaško vzgojo ni bilo težav. Taborjenje je bilo uspešno. Na Dan armade je bilo več sto predavanj, Ljudska tehnika ima med svojimi aktivnimi člani 4.000 mladincev.

Republika sekcija Zveze borcev Črne gore se sestaja redno, toda v njej ni predstavnikov Ljudske tehnike in fizikulture. Vsi centri so preskrbljeni z materialnimi pripomočki.

Na podlagi diskusije o delu v vseh republikah je bilo na posvetovanju ugotovljeno, da je organizacija Zveze borcev izdatno pomagala množičnim organizacijam pri predvojaški vzgoji. Organizacijsko stanje pa še ni zadovoljivo. Sekcije niso odkrivala novih oblik in načinov dela. Evidenca doseženih uspehov je bila zelo slaba. Zanj so bolj skrbeli vojaški osebki, kakor sekcije ZB. Ena najvažnejših nalog je mobiliziranje osnovne organizacije Zveze za izpolnjevanje planov. Organizacije naj se redno sestajajo, pošiljajo poročila, obiskujejo sekcije itd.

Dolžnost republiknih odborov je, da sprožijo vprašanje ustanovitve oblastnih sekcij, kar naj stori do 1. februarja, sekcije na okrajih pa bodo ustanovljene do 15. februarja. Področje dela prvih in drugih je zelo široko. Skrbeti morajo za zbiranje in evidenco mladine, za učni kader, za gnotno preskrbo, politično izobrazbo, tekmovanja in plan agitacije, da bodo tako dejansko pomagale vsem tistim organizacijam, ki delajo pri predvojaški vzgoji.

## Zveza borcev je množičnim organizacijam izdatno pomagala pri predvojaški vzgoji

Beograd, 11. jan. (Tanjug.) Včeraj dopolne je obiskala skupina laburističnih poslancev, članov britanskega parlamenta, ki bivajo v naši državi, predsednika zvezne planske komisije Borisa Kidriča. Prav tako so angleški gostje obiskali

Beograd, 11. jan. (Tanjug.) Včeraj dopolne je obiskala skupina laburističnih poslancev, članov britanskega parlamenta, ki bivajo v naši državi, predsednika zvezne planske komisije Borisa Kidriča. Prav tako so angleški gostje obiskali

## Skupina laburističnih poslancev odpotovala iz Jugoslavije

Beograd, 11. jan. (Tanjug.) Včeraj dopolne je obiskala skupina laburističnih poslancev, članov britanskega parlamenta, ki bivajo v naši državi, predsednika zvezne planske komisije Borisa Kidriča. Prav tako so angleški gostje obiskali

tudi ministra za delo vlade FLRJ Ljupča Arsova.

Zvečer je priredil klub poslancev Ljudske fronte Ljudske skupščine FLRJ sprejem za goste, ki so se ga udeležili podpredsednik Prezidijske Ljudske skupščine FLRJ Marko Vujačić, Josip Rus in Dimitar Vlahov ter nekateri poslanci Zveznega sveta in Sveta narodov Ljudske skupščine FLRJ.

Goste, sta pozdravila predsednik Zveznega sveta Ljudske skupščine FLRJ Vlado Simić in ljudski poslanec Miloš Carević, v imenu članov delegacije pa sta govorila vodja delegacije Stanley Tiphany in narodni poslanec Norman Dodds.

Danes dopoldne je skupina laburističnih poslancev članov britanskega parlamenta, ki so bili 14 dni v naši državi, odpotovala s letalom v London.

Britanske poslance so spremili na letališče predsednik Zveznega sveta Vladimir Simić, sekretar Sveta narodov Mihajlo Grbić, podpredsednik Ljudske skupščine LR Srbije Grujić in sekretar Prezidijske dr. Milan Vlačković, podpredsednik vlade LR Srbije Života Djermanović, ljudski poslanci in zastopniki direktacije za informacije vlade FLRJ ter domačega tiska.

Pri odhodu gostov je bil navzoč tudi g. Charles Pick, veleposlanik Velike Britanije v Beogradu.

## Z VSEGA SVETA

Predstavniki indonezanske republike stranke je po poročilu UP predložil, da se republika Indonezija likvidira kot ustavna država Združenih držav Indonezije. V tem primeru bi se 16 delci ZD Indonezije združile v eno samo centralizirano republiko, ki bi obsegala 16 avtonomnih pokrajin.

Kraljica Mao Ce Tung »O diktaturi ljudske demokracije« je bila prevedena na burmanski jezik in tako razprodana. ZDA za posodilo. Več zvezi bo prišel zunanji minister ZD Indonezije v ZDA.

Vlada Zapadne Nemčije je štala iz seznama racionalnih živil surovo maslo, mleko in margarin. Sladkor bo pa še nadalje racionaliziran.

450 ljudi je izgubilo življenje pri železniških nesrečah v Indiji v poslednjih dveh letih.

Pri konanju temeljev nove železniške postaje v Birmo so odšli o trike stare rimske kraljeve grobe, ki so kopalnice iz mozaika, ki je dovolj dobro ohranjeno.

## Francoske oblasti v Vietnamu tihotapijo kuomintanske vojake na otok Hainan

Beograd, 11. jan. Agencija Nova Kitajska poroča, da so francoske oblasti v Vietnamu prepeljale na otok Hainan del 27.000 kuomintanskih vojakov, ki so pretekli mesec pobegnili pred enotami kitajske narodnoosvobodilne armade v Vitnam, zaseden po Francozih. Tri ladje s kuomintanskimi vojniki in oficirji so odplule 17. decembra iz Vietnama na Hainan. Nad tisoč kuomintanskih vojakov 125. divizije je priskočilo na pomoč francoskim oblastem. 29. decembra so znova prekorčili kitajsko-vietnamsko mejo, da bi vzemirjali kitajsko ljudstvo v pokrajini Južni Kvangsi. Del pobeglih

kuomintanskih vojakov je bil na skrivaj vključen v enote francoske kolonialne armade in v najemniško vojsko Bao Daja. Francoske oblasti so poslate tudi kuomintanske vobune na ozemlje LR Kitajske, da bi tam tajno rovarili.

Vse to, poudarja agencija Nova Kitajska, demantira trditve francoskih oblasti, da so razorožile in internirale ostanke kuomintanskih čet, ki so prešle na tuje ozemlje pod njihovim nadzorom. Prav tako demantira tudi trditve francoskih oblasti, da nikdar ne bodo vrzile teh čet, oziroma vojske vlade Bao Daja.

## Med Anglijo, ZDA in Indijo je bil sklenjen sporazum o zaščiti avtonomije Tibeta

London 11. jan. Med Združenimi državami Amerike, Veliko Britanijo in Indijo je bil sklenjen preliminarni sporazum o merih za zaščito avtonomije Tibeta, poroča agencija UP. Vrhovni poglavar Tibeta, Dalai Lama, je sporočil, da namerava poslati »ministre« v Anglijo in ZDA, da bi izboljšal odnose Tibeta z zapadnim svetom, Agencija UP poroča, da je Velika Britanija osvojila to sugestijo, da pa to še ni dokaz, da je Tibet že suverena država. Predstavniki Tibeta ne bi imeli položaja šefa neke diplomatske misije. Ta sugestija, ki jo je dal Dalai Lama preko političnega rezidenta indijske vlade v Lhasi, je prišla komaj nekaj dni zatem, ko je CK KP Kitajske v svoji noveletni poslanici poudaril, da je osvoboditev Ti-

beta ter otokov Formoze in Hainana glavna naloga NOA Kitajske v tem letu.

Tibetanska vlada je s tem, da je izjavila pripravljenost pošiljati svoje predstavnike v London in Washington, indirektno zahtevala, da jo priznajo kot suvereno državo. Vendar Anglija, ZDA in Indija niso pripravljene, da grede tako daleč. V Londonu poudarjajo, da se ne postavljajo vprašanje suverenosti Tibeta, ker to vprašanje ni vitalno, pač pa da mora Tibet ohraniti status avtonomne pokrajine. V tej zvezi citirajo, da je Velika Britanija že v konvenciji z leta 1914 priznala avtonomijo Tibeta. Kitajska je sicer ta sporazum parafirala, vendar ga ni ratificirala. Vprašanje meje med Kitajsko in Tibetom je tako ostalo odprto.

## Pred ustanovitvijo Kmečke zveze v angloameriški coni STO

Trst, 11. jan. (Tanjug.) V Trstu bo 15. januarja ustanovna skupščina kmečke zveze za angloameriško cono STO. Ustanovitve te zveze, ki bo varovala koristi kmetov, po večini Slovencev, zahtevajo delavci sami, kajti izkazalo se je, da se oblasti mlti najmanj ne zanimajo za njihove koristi ter zapostavljajo slovenske kmete. Prišlo je celo tako daleč, da sedaj v čisto kmetijskih tržakišnih ustanovah nameščajo nestrokovnjake italijanske narodnosti. V oddeleku za kmetijstvo pri tržakiški trgovinski zbornici ni nobenega predstavnika, ki bi bil kmet in nobenega slovenskega uradnika. Podobno je tudi s kmetijskim inspektoratom in ustanovo za razporeditev fondov za melioracijo zemljišč. Zaradi slabega in površnega šola-

nja nestrokovnjakov je ta ustanova pred kratkim neracionalno porabila milijardo lir za neuspešno pogoditveno okolje.

## Tržakiški škof Santini prepovedal čitanje »Primorskega dnevnika« in »Ljudskega tednika«

Trst, 11. jan. (Tanjug.) Tržakiški škof Santini je izdal okrožnico, s katero prepoveduje branje tržakiških naprednih listov »Primorskega dnevnika«, glasila OF, in »Ljudskega tednika«.

Tržakiški škof, ki sicer s priizne propagira smernice tržakiški reacionarjev, se oglašja sedaj javno, da bi onemogočil vpiv naprednega tiska na tržake, zlasti na slovenske množice.

## ČSR zahteva razstavni prostor na mednarodnem velesejmu v ZDA

Washington, 11. jan. (Tanjug.) Vestnik zunanjega ministrstva ZDA poroča, da je Češkoslovaška prosila, da se ji da prostor za razstavo češkoslovaških iz-

delkov na prvem mednarodnem vzorčnem velesejmu, ki bo v Chicagu.

Ko je predložil to prošnjo velesejmski upravi, je češkoslovaški generalni konzul v Chicagu dr. Sitinsky poudaril, da bo prostor dodeljen 26 češkoslovaškim tvrdkam, ki bodo razstavile surovine in končne izdelke tako potrošnega blaga kakor tudi industrijskih naprav.

Hkrati s prošnjo za dodelitev prostora je CSR predložila tudi seznam blaga, ki ga bo razstavila. Na seznamu industrijskega blaga so težke strojne naprave za različne industrijske panoge, naprave za brojavni promet in radioindustrijo, kmetijski stroji in orodje, optično blago, gradbeni stroji, stroji za tekstilno industrijo, stroji za grafično industrijo itd. Razen tega bo CSR razstavila tudi avtomobile, motorna kolesa, dvokolesa in drugo blago.

## Uspehi gverilcev v Juž. Koreji

Fenjang, 11. jan. (Tanjug.) V Južni Koreji krepke gverilci svojo delavnost zlasti v gorskih predelih Tiabianskana in Dirisana. Oddelek južnokorejskih gverilcev je te dni napadel dva oddelka policije ter ju uničil. Uspehom gverilcev je treba pripisati, da so bili v številnih okrožjih v Južni Koreji zopet vzpostavljene narodni komiteji.

Mladina južne Koreje se aktivno upira mobilizaciji v čete lutkovne vlade Sin Man Rija. V mestu Diagiju je mladina organizirala demonstracije proti mobilizaciji, policija pa je aretirala nad 100 mladeničev, ki se niso hoteli odzvati pozivu v vojsko. V dveh okrožjih v pokrajini Severni Kansas so demonstrirali kmetje ter zahtevali zaplenbo veleposestev in dodelitev zemlje siromašnim kmetom.

Rude Pravo napada Karla Capka kot komopolita. Med drugim mu očita, da ni imel poguma, da bi se odkrito boril proti predvojnemu kapitalističnemu režimu v ČSR. Cappek je umrl leta 1939.

## V okraju Trebnje dovro pr pravilaio popis živine

Kaj pomeni dober popis živine za kmetijsko statistiko, se v okraju Trebnje zavedajo. Spoznali so namreč, da brez zanesljivih podatkov o stanju živine ni mogoče uspešno planirati živinorejske proizvodnje. Brez te ni napredka v kmetijstvu, na drugi strani pa je prav v trebnjskem okraju živinoreja najpomembnejša gospodarska panoga.

Izvršni odbor OLO Trebnje, ki je tesno povezan s svojim statističnim uradom, je do zdaj dosledno izvršil vse priprave za popis. Predsednik okrajne popisne komisije je tajnik OLO tov. Ludvik Golob, tajnik komisije je šef statističnega urada, njeni člani pa so: poverjenik za kmetijstvo, predsednik okrajne planske komisije, uslužbenca finančnega poverništva in odseka za gospodarsko koordinacijo ter član OK LMS kot zastopnik množičnih organizacij. Popisna komisija je razdelila okraj na 11 kontrolnih okolišev in zadolžila za vsak okoliš po enega uslužbenca z različnih okrajnih poverništev. Vsi krajevni ljudski odbori so že do 5. januarja postavili krajevne popisne komisije in določili popisovalce, hkrati pa so sporočili število gospodarstev po kategorijah. Živino bodo popisali mali kmetje, delavci, uslužbenici, člani kmetijskih obdelovalnih združenj, gospodinjice in odborniki OF. V mnogih krajih so predvidevali tudi rezervne popisovalce. Vsi popisovalci že imajo v rokah dekrete o postavitvi, v petek pa bodo na skupnem sestanku dobili zadnja navodila za popis. Povprečno bo obdelal popisovalec okoli 200 gospodarstev.

KLO med tem pregledujejo in dopolnjujejo na podlagi lanskich pomožnih spisov in druge evidence nove pomožne spiske za popis. Skoraj povsod so spiski dobro sestavljeni, manjše napake pa

okrajni kontrolorji skupno s krajevnimi popisnimi komisijami popravljajo. Ponekod so na KLO napačno sešteli površine zemlje za novo rubriko »kmetijska površina«; eem spadajo namreč samo podatki obdelovalne zemlje in pašnikov.

Da se okrajna popisna komisija dejansko zaveda pomena svoje naloge, potrjuje med drugim tudi dejstvo, da so ee važne konference v Ljubljani, ki jo je eklicala oblastna popisna komisija, udeležili vsi kontrolorji in 4 člani komisije z njenim predsednikom na čelu. Resno pa so se lotile dela tudi krajevne popisne komisije. Tako so n. pr. nekateri KLO medtem samoiniciativno prinesli izdelane pomožne spiske na pregled okrajni popisni komisiji. Zavedajo se, da bodo lažje planirali odkupe, prirast in dosledno uredili zvezno uredbo o obvezni reži živine, če jim bo popis dal točno sliko stanja in napredka živinoreje v njihovih vaseh.

Da bo uspeh popisa čim boljši, je okrajni ljudski odbor naknadno še povečal število kontrolorjev. Poleg tega bo odgovarjal za izvedbo popisa v vsakem KLO tudi po en član okrajnega odbora OF, ki bo pomagal za naeveti, predvsem pa pri kontroliranju ugotovljenih podatkov.

Izvršni odbor OLO v Trebnjem poveča popisu vso potrebno pozornost, nudi pa popisni komisiji tudi vso pomoč. S tem, da sodeluje njegov tajnik aktivno pri delu komisije, da bodo pomagala pri popisu skoraj vsa poverjeničstva, da skrbi za tesno sodelovanje s krajevnimi popisnimi komisijami in da razpravljajo o pomenu popisa tudi na vaških množičnih sestankih OF, popis živine v okraju ne bo zgolj pisarniška naloga, temveč izredno pomembno gospodarsko-politično delo.

## Lani smo pridobili 20.000 ton ladijskega prostora

Razvoj naše trgoveške mornarice in ladjedelnic jasno dokazuje, da se naša dežela naglo gospodarsko krepi. Nova Jugoslavija je zelo malo podedovala od stare v pomorstvu. Obnoviti je treba mornarico, pristanišča in ladjedelnice.

Mornarica stare Jugoslavije je imela leta 1939. okrog 400.000 bruto registrskih ton ladijeva. Jadrnice niso vštete. Leta 1946. pa je znašala tonaža naše mornarice samo neka nad 130.000 ton (brez ladij izpod 100 ton). Obnova je hitro napredovala, tako da je tonaža mornarice samo nekaj nad 130.000 ton leta 1948. nad 180.000 ton in lani nad 200.000 bruto registrskih ton. Pri tem pa niso vštete čezoceanske ladje, ki so bile pred končno izdelavo. Lani bi se ladijski prostor še bolj povečal, če bi inform-birojevske države izpolnile svoje pogodbe Ladjedelnice so morale premagovati zelo velike težave.

Zato je tem večji uspeh, da so splavili velike čezoceanske motorne ladje »Zagreb«, »Skopje«, »Sarajevo« in »Tito-grad«. Ladjedelnice so razen tega izdelale še remorker, 13 ladij posebne vrste (klapeti), ki jih uporabljajo pri graditvi pristanišč, 44 raznih čolnov itd. K temu je treba prišteti še številne ladje, ki so jih preuredili ali popravili, n. pr. čez-oceanske ladje »Kornat«, »Hrvatska« in »Dubrovnik«, tanker »Jajce« (nad 6000 bruto registrskih ton), velike tovorne ladje »Užice«, »Žužemberk« in »Budva«, potniške ladje »Dalmacija«, »Stalingrad«, »Hercegovina«, »Hvar«, »Senj«, »Krk« in druge. Manjših popravil je bilo 307.

Čeprav naša mornarica zdaj še zaostaja po tonaži za trgoveško mornarico stare Jugoslavije, ima vendar večji mednarodni pomen, ker imamo več ocean-skih ladij in številne dalje proge. Stara Jugoslavija je imela samo eno oceansko ladjo. Naša trgoveška mornarica ima dan-danes med drugim stalno zvezo s Severno Ameriko Kmalu bo uvedla tudi sta-len promet z Južno Ameriko.

Letos se bo naša mornarica še na-dalje zelo okreplila. V reški ladjedelnici »Tretji maj« bodo začeli serijsko izdelovati velike motorne oceanske ladje. Na-dalje bodo izdelali večjo serijo ladij za obalno plovo. Ladjedelnica »Uljanik« v Pulju bo izdelovala potniške ladje z no-silnostjo 4000 do 5000 ton. V spltiski ladjedelnici »Vicko Krstulović« bodo se-rijsko izdelovali manjše tovorne ladje z nosilnostjo 130 ton. Preuredili bodo dve veliki potopljivi potniški ladji. V lošinj-ski ladjedelnici bodo izdelovali ribiške ladje za ribolov na odprtem morju. Ra-zen tega bomo prejeli še nekaj večjih sodobnih ladij iz tujih ladjedelnic.

## 11.200 ton sladkovodnih rib

V naši državi je po osvoboditvi zelo napredovalo sladkovodno ribištvo, čeprav je okupator med vojno izropal reke in rib-nike. V stari Jugoslaviji so dali ribniki in reke na leto le 7000 ton rib, letos pa že 11.200 ton.

Socialistični sektor ima zdaj velike ribnike in ribiške ekonomije. Od supnega ribolova sladkovodnih rib odpade 28% na 11 državnih ribiških ekonomij, ki imajo 6000 ha ribnikov in jezer. Pri tem pa je treba zlasti upoštevati, da se bo ta površina do konca prihodnjega leta po-večala za desetkrat.

Posebno državna ribogojiska posestva gojijo some, smuče in krape. Ribiška ekono-mija v Končanici (Hrvatska) goji naj-boljše vrste krapov. V sladkovodnem ri-bištvu sodelujejo tudi številne zadruge, ki dajejo 13% ribolova, sladkovodnih rib. Ribiško združenstvo je najbolj razvito ob Ohridskem jezeru, precej zadržug pa je tudi ob Donavi, Savi in Tisi. Za pospe-ševanje sladkovodnega ribištva so ustanovili v Ohridu hidrološko postajo, ki raz-iskuje značilnosti Ohridskega jezera in sodobne načine gojitve rib. Nadalje de-luje v Zagrebu zavod za sladkovodno ri-bištvo, ki proučuje pogoje za gojitev rib v planinskih rekah in jezerih.

## Razstava naše srednjeveške umetnosti v Parizu

1. februarja bo odprta v Parizu raz-stava srednjeveške umetnosti jugoslovanskih narodov, ki jo organizira minist-rstvo za znanost in kulturo FLRJ. V dvo-ranah Palais de Chaillot, palači, ki so jo zgradili pred vojno za svetovno raz-stavo, že pripravljajo naši strokovnjaki

Razstava bi morala trajati do 1. marca, vendar pa bo na zahtevo francoskih u-metnikov trajala tri mesece. Po pariški razstavi bodo naše freske in dela naše srednjeveške arhitekture razstavljene tu-di v Londonu. Ta velika kulturna mani-festacija je vzbudila zanimanje tudi v ZDA, kjer bodo še letos priredili kar tri razstave, in sicer v New Yorku, Wa-shingtonu in Chicagu.



Hvalov rokopis, miniatura ilustracija

freske in slike naših srednjeveških samo-stanov ter urejajo razstavno gradivo, ki bo pokazalo tujini najboljša ohranjena dela iz upodabljalocve umetnosti in arhitekture od 11. do 15. stoletja. Po svojem obsegu in pomenu ho to največja umet-niška razstava Jugoslavije v inozemstvu.

Za pariško razstavo so izbrali naj-boljše kopije fresk, ki zavzemajo približno 750 kv. m prostora. Glavno razstavno gradivo so torej freske. Obiskovalec raz-stave bo lahko videl kopije fresk iz dveh bizantinskih cerkev, iz sv. Sofije v Ohri-du, ki je bila zgrajena v 11. stoletju, iz samostana Nereza v bližini Skoplja, za-dužbine nekoga bizantinskega princa iz druge polovice 12. stoletja. Samostan Ne-reza je bogat na izrednih freskah, ki so krasen primer slikarstva tako imenovane bizantinske šole. Razstavljena bo tudi kompozicija »Snevanja s križa« iz cerkve sv. Sofije, v kateri so našli čudovite freske in portrete cerkvenih očetov. Za razstavo je pripravljena tudi freska »Smrt sv. družine«. Nadalje bo razstavljen po-leg drugih fresk tudi fragment iz samo-stana Mileševa »Kristusovo rojstvo« ter »Snevanje s križa« — izredni kompozici-ji iz 13. stoletja, iz samostana Sopo-čani pa »Izdajstvo Jude« iz druge po-lovice 13. stoletja. Freske tega samosta-na daleč prekašajo po svoji vrednosti in umetniški kvaliteti ostale kopirane fre-ske...

Razen svoje visoke umetniške vrednosti bodo naše freske podale tudi sliko o naših razviti materialni kulturi v srednjem veku. Dela iz srbskega fresko-slikarstva, ki ima poleg bizantinskih elementov predvsem izvorno obeležje, bodo pokazala nadmoč umetniškega izraza naših srednjeveških slikarjev nad mnogimi de-li, ki so v tej dobi nastala na zapadu.



Jugoslovanska srednjeveška umetnost: beogradska kopija münchenskega psalterja.

## Še enkrat o otroškem vrteu v brežiški tovarni pohišstva

Pod naslovom »Kdaj bo bolje v otroškem vrteu v Brežicah« smo objavili 5. januarja dopis našega stalnega dopis-nika, ki med drugimi razlogi za sedanje pomanjkljivosti v otroškem vrteu navaja tudi nerazumevanje direktorja brežiške tovarne pohišstva za vrtec. Ker direktor tovarne Anton Cvelbar prištevata dopis med klevete in neresnične trditve, ob-javljamo še dopis inšpekcije dela:

Ko nas pomanjkanje delovnih moči in pa borba za resnično enakopravnost žena pa delovne sile v produkcijo kar največ pozornosti, nam ta naloga nujno narekuje tudi skrb za razbremenitev žena v gospo-dinjstvu, predvsem pa skrb za graditev otroških ustanov, kjer bi mogle matere, ki delajo, puščati svoje otroke. Brez dva-ma pa se mora skrb razširiti tudi na že obstoječe otroške ustanove, da bodo otro-ci zaposlenih mater kar najbolje oskrbo-vani in vzgojeni.

Otroški vrtec v Brežicah je razmeroma mlada ustanova; kljub temu pa beleži zaradi izdatne pomoči poverjeničstva za prosveto OLO Krško in nesebičnega dela vzgojnega osebja prav lepe uspehe.

So pa drugi razlogi, ki v veliki meri zavirajo razmah dela v vrteu. V otroškem vrteu je skoraj 60 otrok, od tega okrog 40 predšolskih. Pri takem številu otrok, in pa ker vodijo vzgojno delo le 3 tovar-niške, je potrebno tudi večje razumeva-nje za vrtec, ki pa ga v Brežicah nekateri sindikalne organizacije in pa podjetja nimajo. Upravnica vrta je že najmanj petkrat, in to že v začetku leta 1949, za-prosila direktorja tovarne pohišstva, nekoe-celo skupno s predsednikom KSS-a, naj za vrtec izdelajo potrebno pohištvo. Vrtec namreč prav zaradi pohišva — ima le 4 mizice in 29 stolčkov — ne more spre-jeti več otrok, čeprav odgovarja prostor za 100 otrok. Vrteu so potrebni tudi drugi pohištveni deli, na primer omare, dalje karnice, za katere je obratovodja tovarne

vzel že mero, itd. In čeprav bi to lahko izdelali v tovarni, je direktor našel vse mogoče izgovore, češ da delajo le po planu, da ni materiala, delovne sile itd. Še več: vrtec je moral naročiti pohištvo v Domžalah, ne glede na težave in stro-ške v prometu, tovarna pohištva pa je izdelala pohištvo za nekatero privatnike, izdelala je tudi neserijske predmete, na primer opremo za rdeči kotiček itd. Tak-šen odnos vsekakor kaže popolno nerazu-mevanje vodstva tovarne do otroškega vrta.

Še glede odnosa do zaposlenih delav-cov oziroma do zaposlitve žena.

Iz podjetja je bilo v letu 1949 pre-meščenih 17 delavcev na objekte kapital-ne graditve. Razumljivo, da je premesti-tve narekovala nujna potreba po delovni sili na teh objektih, ki jo je bilo prikazati tudi delovnemu kolektivu. Še več: pri premestitvi bi moral sodelovati ves de-lovni kolektiv preko sindikalne podruž-nice in prepričati tovariše, da pomeni delati v prednostnih podjetjih čast in ponos slehernega delovnega človeka. Da v tovarni pohišstva ni bilo tako, nam do-kazuje odziv na premestitvene odločbe: na novo delovno mesto sta odšla le dva tovariša, nekaj delavcev se je vključilo v druga manj važna podjetja, največ pa jih je odšlo k privatnikom. Temu se ne moremo čuditi, če upoštevamo, da so se premestitve izvršile po simpatijah ali pa da so premeščali očete večih otrok, med tem ko so neporočene oziroma delavce brez otrok pustili v podjetju. Značilna je premestitev kvalificiranega delavca, ki je imel 4 otroke v vrteu, prav tako pa tudi odpustitev tovarišice, ki je imela tudi otroka v vrteu.

V tovarni je zaposlenih 5 žena. Ne-glede na to, da so imeli včasih večje število zaposlenih žena, je obratovodja izjavil, da bi lahko zaposlili najmanj 10 žena; tudi tovarišica iz strojne oddelka je potrdila, »da bi žene lahko delale, če bi se jim delo pokazalo«.

## PLASTIČNE MASE in ELEKTRIFIKACIJA

Na splošno je znano, da so plastične mase vsestransko uporabljive v več in-dustrijskih strokah. Veliko zanimanje zlasti vzbujajo, ker proizvodnja plastičnih mas mnogo obeta široki potrošnji. Tako bo »Jugovinil« dajal na milijone parov umetnih, zelo trpežnih, praktično neuničljivih podplatov. Toda proizvodnja plastičnih mas ima največji pomen za pospeševanje elektrifikacije.

To pa bomo lažje razumeli šele, če se bomo veaj nekoliko seznanili z glavnim vprašanjem proizvodnje kablov za pre-nos električne energije ali kratko: elek-tričnih kablov.

V zadnjem stoletju je tehnika zelo na-predovala. Vendar se še niso uresničile sanje tehnikov, da bi bilo mogoče pre-nášati električno energijo na veliko raz-daljo brez žice. O tem je razmišljal tudi Nikola Tesla, ki si je pridobil največje zaslugue za razvoj elektrotehnike. S svo-im elektromotorjem in da je odločil pri-vedbi izmeničnega toka namesto eno-smernega, pa je vendar omogočil, da je bilo mogoče začeti električno energijo prenašati na velike razdalje, čeprav z žico. V resnici pa je prenašanje energije na večje razdalje brez žice tudi zasluga Tesle. Toda v tem primeru gre le za ra-diotehniko.

Prenos električne energije za pogon strojev, za delo, pa je odvisno od — kablov. Električno energijo sicer pre-nášamo tudi po prostih vodih, žicah, ki so napete na daljnovodnih stebrih in niso izolirane. Toda sami prosti elektro-vodi so danes množično premo. Sme-mo celo reči, da o elektrifikaciji ni mo-goče govoriti brez kablov. Tudi v naši državi ne bo mogoče zadovoljivo izpol-niti velikih elektrifikacijskih nalog, do-ker ne bomo imeli dovolj kablov. Elek-trični kabli so nujno potrebni v in-dustrijskih obratih in zlasti v gosto na-seljenih krajih, v mestih, kjer je velika potrošnja električne energije. Dandanes v večjih mestih ni več mogoče reševati vprašanja električne energije brez ka-blov, ki so navadno položeni v ceveh pod zemljo. Tudi vprašanje, kako za-gotoviti Ljubljani dovolj električne ener-gije, je mogoče rešiti samo s polžitvijo novih kablov. Ljubljanski kabli so pre-obremenjeni in grozi nevarnost, da pre-gorijo, če ne bomo varčevali z električno energijo, dokler ne bo mogoče izpo-polniti mestnega električnega omrežja. V Ljubljani je torej treba varčevati z elek-trično energijo zaradi tega, ker je zmog-ljivost električnih kablov v primeri z na-raslo potrošnjo majhna. Zato bi ne bilo dovolj le povečati samo proizvodnjo električne energije.

Elektrifikacijske naloge niso le v tem, da zgradimo elektrarne. Prav tako pomembna naloga je, da omogočimo pre-nos električne energije od elektrarn do velikih potrošnih središč — in seveda tudi do vasi — pa do slehernega po-trošnika.

Stalno ponavljamo, da sta veliki, glavni nalogi sedanje petletke elektrifikacija in industrializacija. Vendar se vselej ne zavedamo dovolj, kako tesno se pre-pletajo elektrifikacijske in industrializa-cijske naloge. Elektrifikacije ni brez no-vih tovarn, prav tako kakor je ni brez elektrarn. Nove tovarne pa bi spet ne mogle obratovati, če bi ne bila dovolj velika proizvodnja električne energije.

Prav »Jugovinil« nam nudi za to lep primer. Kombinacijo za proizvodnjo plastičnih mas potrebuje mnogo električne energije — ne le zaradi tega, ker je to cela vrsta tovarn, temveč ker je elek-trika potrebna v kemijskih procesih. »Jugovinil« ima velik oddelek za elek-trizacijo. Zato je tudi razumljivo, da ima kombinat svojo elektrarno, ki nikakor nima le industrijskega značaja. To je ve-lika centrala, ki mora dajati električno energijo tudi drugim industrijskim pud-jetjem v spltiskem bazenu. »Jugovinil« torej potrebuje mnogo električne ener-gije za svoje obratovanje. Toda to bo z bogatimi obrestmi poplačal našemu elek-trogospodarstvu. Smeli bi celo reči, da bi bilo treba tovarno plastičnih mas zgraditi že zaradi elektrifikacije. V res-nici imajo največji pomen — za proiz-vodnjo kablov.

Kabli majo v naši sorazmerno kratki tehnični dobi že dolgo zgodovino. Prav v teh letih bi mogli pisati o stoletnici kabla. Prvi kabel je izdelal W. Siemens leta 1848. Prvi morsk kabel so položili leta 1850. Prvi oceanski kabel so pola-gali v Atlantskem oceanu od leta 1857. do 1858. Naj nas ne moti, da so to bili brzoijavni kabli. Med električnimi in dru-gimi kabli ni tako velikega razločka. Bistveno pri kablu je, da ima izolirano žico. Prav zaradi izolacije je bilo treba reševati najtežavnjša proizvodna vprašanja kablov. Predvsem so morali odk-riti in preskusiti primerne izolacijske snovi. Ko so rešili to vprašanje, pa je bilo treba misliti še na zaščito izola-cije, zakaj če je izolacijski ovój neza-

varovan, je velika nevarnost, da se po-škoduje, kar pa pomeni, da izolacija od-pove.

Kable izolirajo z gutaperčo, ki je so-rodna kavčuku po kemijskih lastnostih, vendar je ne smemo zamenjavati z gumijem. Na višji temperaturi je zelo platična Na splošno ima dobre lastnosti za izolacijske namene. Pridobivajo jo iz eoka posebnih vrst drevnj gutaperčevcev. Zato so nekateri vrste, ki so rasle v Vzhodni Indiji, že iztrebili Poseči je bilo treba po nadomestilu, gumiju in nekate-rih mešanich. Prvotno so za izlacijo uporabljali z izolacijsko snovjo prepo-jevano juto, pozneje pa posebne vrste izo-lacijski papir. Cez papir so prevlekli svinčeni ovój. To so bili tako imenovani svinčeni kabli. Svinec pa še ni bil zad-nja plast. Čezenj so potegnili še juto, vso vrv pa so še zaščitili z železnim ščitnikom. Toda tudi to še ni bilo do-volj; vse skupaj so izolirali še s smolo (z asfaltom). Skratka, izolacija kablov ni tako preprosta. Zato pa proizvodnja terja primerno opremljene in urejene obrate in mnogo dobrih surovin. Tu se nismo niti dotaknili vprašanja, kakšni so kabli po prezezu, ko so spleteni iz več »žil«, iz številnih žic.

Brali ste, da v Svetozarevu gradijo veliko tovarno kablov. Pri nas sicer že izdelujemo kable (»Novkabel«), toda ena sama tovarna, čeprav bi bila velika, ne more dati dovolj kablov. Proizvodnjo kablov pa je treba čim bolj pospešiti. Še preden bomo zgradili velike hidro-centrale, moremo že začeti polagati kable in napeljevati daljnovode. Danda-

nes uporabljajo kable tudi pri nadzemelj-skih napeljavah. Seveda pa potrebujemo mnogo kablov tudi za telefonski in brzo-javni promet.

Ali bodo tudi v »Jugovinilu« izdelo-vali kable? Da, reči smemo, da je »Ju-govinilu« tudi tovarna — kablov. V njem izdelujejo zelo pomemben sestavni del kablov — izolacijsko snov. Plastične mase iz polivinilklorida so izvrstna izo-lacijska tvarina. Edina elaba stran platičnih mas iz polivinilklorida je, da ne prenesejo višje temperature. Tako ne smemo likati tkanin iz polivinilnih vla-ken. Toda prav ta lastnost plastične mase je tudi prednost, če maso uporab-ljamo za izolacijo kablov. Izolacijske anovi, ki so jih uporabljali doslej za kable, so se pri kratkem stiku vnele. Tako je nastalo nešteto požarov.

Kako pa je s plastičnimi masami, ki ne prenesejo visoke temperature? Pla-stične mase se ne vnamejo. Samo pre-parijo. Pri kratkem stiku ne nastane po-zar. Izolacija je poškodovana samo na omejenem kraju. Prav lahko jo popra-vijo.

Toda odločilna prednost plastičnih mas za izolacijo kablov je v tem, da se proizvodni proces zelo skrajša. Namesto petih, šestih delovnih faz je dovolj ena, ki je tudi preprosta. Tekoča masa briz-gajo na žico. V ta namen seveda upo-rabljajo stroj. Proizvodnja je zelo pospe-sena. Poraba materiala je mnogo manjša. Plastične mase same so dovolj za izo-lacijo brez drugih ovojev. Kabli so zato lažji, mnogo cenejši in boljši. Plastične mase pomenijo prelom v proizvodnji kablov, zato pa tudi v elektrifikaciji.

Zgraditev tovarne plastičnih mas v Kaštelu Sućurcu pomeni torej največjo pridobitev za elektrifikacijo, ne le za industrializacijo.

# NIKOLA TESLA - VELIKI TEHNIK

ki je položil temelje elektrotehnični industriji in radiotehnik

Nikola Tesla je umrl pred sedmimi leti v New Yorku. Umrl je skoraj reven in menda ni prišlo niti nikomur na misel, da je prav on omogočil največji razvoj proizvodnih sil v industrijskih deželah in da je bil ustvarjalec velike blaginje v Ameriki. Industrializacije v sodobnem pomenu besede ni brez elektrifikacije. Elektrifikacija pa se je razvila šele po Teslovih izumih.

Tesla se je rodil leta 1856 v Smiljanu pri Gospiču v Liki. Oče, pravoslavni pop, ga je dal študirati, da bi si tudi sin izbral neki poklic. Toda Nikola je imel tako močno razvit čut za stvarnost in tehniko, da ni bilo mogoče zadušiti njegovega silnega talenta. Že na tehniko v Gradcu je presenečal za tiste čase z drznimi, prav revolucionarnimi zamislimi. Pozneje je tehniko končal v Pragi, nakar je nastopil službo v Budimpešti pri Edisonovi telefonski kontinentalni družbi. V Evropi niso mogli razumeti njegovih zamisli. Presečil se je leta 1884. v Ameriko. Sprva je delal z velikim izumiteljem Edisonom v njegovem laboratoriju. Toda dva velika izumitelja sta bila preveč za en sam laboratorij. Razšla sta se, toda ne po krivdi Tesle.

Tesla je preusmeril ves dotodanji razvoj industrije. Odločilno je posegel v bitko med onosmernim in izmeničnim tokom. Že leta 1882. je prodrl v lastnosti električnega magnetizma, magnetičnih polj, ki so odločilnega pomena pri proizvodnji in uporabi večinskega toka. Ko je potem izumil trifazni generator, trifazni transformator in asinhroni motor, je leta 1887. zmagal. Tehnični svet in industrija sta morala priznati prednost izmeničnega toka. Poslej je bilo mogoče prenašati električno energijo na velike razdalje. Začela se je nova doba v elektrotehnični industriji, pa tudi v razvoju industrijskih mest. Zdaj ni bilo treba več

industrijskih krajev graditi neposredno ob energijskih virih. Tako nam postane razumljivo, zakaj, govori, da je Tesla omogočil izkoriščanje niagarjskih slapov.

Niš manj pomembno področje Teslova dela ni tehnika visoke frekvence, visoke napetosti in radiotehnike. Čeprav bi nekateri radi skrili ime velikega Tesle, vendar ne more nihče zamolčati, da je Tesla pionir tehnične visoke frekvence. V tehniki se visokofrekvenčni tokovi imenujejo Teslovi tokovi.

Tesla je leta 1890. konstruiral električni generator za visokofrekvenčni tok do 20.000 period (nHajev). Naslednje leto je ustvaril električni oscilator in dobil z njim tokove s frekvenco 100.000 do več milijonov period v sekundi. L. 1893. je s tuljavami dosegel resonanco in prvi uporabil anteno v brezžičnem prenosu električne energije. Prenašal je znake brez žice na veliko daljavo. Leta 1899. je v Coloradu brzojavil in telefoniral z radijem, brez žice, nad 1000 km daleč. Leto prej pa je prenašal električno energijo brez žice 80 km daleč, tako da je svetila žarnica. Tesla je tudi ob koncu prejšnjega stoletja prvi vodil ladjo iz daljave z električnimi valovi.

Bil je eden največjih učenjakov, ki je še videl, kako se je krhal in podiral imperialistični svet med zadnjo svetovno vojno; spoznal je pomen in smoter osvobodilne vojne narodov, med katerimi je bil tudi njegov narod; veroval je v človeka in v zmago ljudstva. Izjavil je, da se bo iz te vojne, največje v zgodovini, rodil novi svet, vreden življenja, ki jih človeštvo žrtvuje. Zakaj »ta novi svet mora biti tisti, v katerem ne bo močnejši izkoriščal slabih.«

Delo Tesle, ki pomeni velikanski delež za razvoj proizvodnih sil in človeške družbe, je nedvomno mnogo pripomogel, da se bodo ta njegova pričakovanja prej ali slej uresničila na vsem svetu.

## GORKI: „MED LJUDMI“

V založbi »Mladinske knjige« je izšel II. del (I in III. sta že izšla) znamenite avtobiografije trilogije M. Gorkoga »Med ljudmi«. Prvič je to delo izšlo v ruski letnici 1916. nadaljevanje »Moje univerze« pa je Gorki končal po oktobrski revoluciji (1923).

V tem delu zajema pisatelj svojo otroško dobo od odhoda iz domače hiše, od babice in dela (Detstvo) do odhoda na Kazan. Mladi Aljoša (Aleksij Peškov) je pravo ime Maksima Gorkoga živi »med ljudmi«. V zvezi z Aljošo prikazuje Gorki vrsto različnih ljudi, karakterističnih za rusko življenje. Že v teh mladih letih Aljoša »ocenjuje in zre kritično na ljudi. Njegove glavne poteze so: strastno stremenje k pravičnosti; gnev do tiranov, stalno učenje in samoiskanje. S strogo in surovo resnico odkriva Gorki vse težke življenje Rusije v 90. letih. To popisovanje pa bi bilo enostransko, če bi Gorki popisoval le to, kar davi in ponižuje človeka v življenju, on vidi tudi duhovne sile, ki jih hrani v sebi ruski narod, njegovo nadarjenost in duhovno plemenitost. Skozi vse delo diha topli dih vere v človeka, v to, da bo ruski človek prešel preko vseh zaprek na svoji poti k srečnejšemu življenju. Želi si: »da bi vsi skupaj planili v vesel vihar. v prazničen ples ljudi, ki so zaljubljeni drug v drugega, zaljubljeni v to življenje, rojeno zaradi drugačnega življenja — lepega, čilnega, poštenega« (str. 439). A »naokrog je bilo toliko krute bedastoče in umazane razvrstnosti« (str. 86). Iz tega težkega, umazanega življenja v neprestanem izkoriščanju se je zatekal mladi Gorki h knjigam, ki mu jih je posojala lepa gospa »Kraljica Margot« in na brodu dobri kuhar Smuri. Ko je prvič bral Puškina, se mu je zdelo, da se pred njim odpira nov svet; poezije so mu zvelele kot »blagovest novega življenja«. Z branjem »Demona« Lemontova je ganil vse slikarje v ikonopisni delavnici; »Pesnitev me je bolele in sladko razburjala, krhal se mi je glas, v oči so mi silile solze, da sem komaj videl vrstice. Se huje pa me je vznemirjalo zamolklo, previdno gibanje po delavnici, ljudi je vlelo k meni, kakor da sem magnet« (str. 305).

Pri tej njegovi strasti do branja knjig so ga neusmiljeno motili. Zlobna starica, mati gospodarja, mu je knjige tudi sezgala ali raztrgala. Sam pravi: »Bridek in smešen je spomin, koliko težkih ponižanj, krivic in razburjenja mi je pri-

### MLADINSKA REVJA št. 3

Izšla je 3. številka V. letnika »Mladinske revije« s sledečo vsebino:

Gema Haifer: Usluga Fortunata Sifotiča; Boris Grabnar: Kako se kozmopoliti »bore« proti kozmopolitizmu; Tone Pavček: Ljubezenska pesem iz Medane in Dekle z buincem; Lucijan Menaše: Med ljudmi in spomeniki; Marjan Zadnikar: Umetnostno-zgodovinsko potovanje na Dolenjsko; Gane Todorovski: Domovini, Ob Zori, Srečanje; Ivan Skušek: Sliki s Primorja; Miha Remec: Prodorci; Bogzo Pregeč: Ob stoletnici smrti Edgarka A. Poeja; Edgard A. Poe: Eldorado; Dušan Mevlja: Zatišje; Vida Brest: Stane Zagor; Ivo Zrimšek: Zelja; Crto: Srncove; Upor in radost; France Pihernik: Na večer; Herbert Grün: Hamlet; Danilo Pokorn: Friderik Chopin; Vojko Novak: Klevete ne morejo uničiti resnice o ljudski mladini Jugoslavije; F. B.: Ob uprizoritvi Cankarjeve komedije »Za narodov blagor«; Janko Kos: France Bevk — Otroška leta; D. Zelnjanov: Gorki o literaturi in Pomembno delo mladega jugoslovanskega pisatelja. Umetniške priloge: Floris Oblak: Motiv iz Celja in Oljke; Milan Lorenčak: Na obali.

nesla jadrno razplamtelja strast za branje.« Iz tega zatiranja raste Gorkijeva mlada duša, njegova spoznanja o svetu in sanje o lepšem življenju, ki ga spoznava iz knjig in k tem sanjam se za teče, ko ga preveč teži trda, težka stvarnost. V brezizhodnosti enoličnega, težkega življenja, ko je videl okoli sebe toliko zlobnih in brezdušnih ljudi, je še ohranil vero v človeka, čistega in dobrega. Ta ljubezen do človeka je pri Gorkem tesno vezana z odnosom do vsega ruskega naroda; izraža vero, da se bo narod dvignil iz mrke zaostalosti, vero v silo naraščajoče revolucije.

V tej knjigi nam Gorki prikazuje mlade dni svojega razgibanega življenja izredno toplo in človeško z visokim umetniškim pripovednim darom. Kakšno bogastvo ljudskih premišljanj in narodnih pregovorov se skriva v njegovi besedi: Mladim in starejšim bralcem bo ta knjiga veren prikaz težkega življenja v Rusiji v 90. letih. Marsikdo se bo vprašal, ali je sploh mogoče preživeti tako dobo, tako polno krivic in trpljenja? Gorki pravi: »jaz zelo ljubim ljudi in ne bi rad koga mučil, toda ne smemo biti sladkočutni in skrivati grozotno resničnost v pestre besede olepotičenih laži. V življenje, v življenje! Nastečaj odprimo v njem dveri vsemu, kar je dobrega, človeškega v naših srcih in možganih!« (430). Gorki in njegovo delo bo živelo vse dni kot biser v zgodovini človeške kulture.

Oprema knjige je enostavna, okusna; ovitek nosi sliko pisatelja M. Gorkoga. Prijeten okras knjige je 20 ilustracij Maksima Sedeja, ki se precej ujema z nražno tematiko knjige. Prevod Severina Saliha je dober, je pa več napak, verjetno tiskovnih. Zakaj n. pr. izraz: »Gunca se na tenkih nogah...?« (str. 156). Pravilno bi bilo: »pozibava, ziblje se...« S prevodom te trilogije, enim najlepših del velikoga ruskega klasika, smo v slovenskem slovstvu mnogo pridobili. M. T.

### Novi svet št. 12

Pravkar je izšla iz tiska 12. številka Novega sveta, s katero je uredništvo zaključilo četrty letnik. Številka ima naslednjo vsebino: Zupančič Otton: Iz literarne zapuščine, Klopčič Mile: Napis, Kardelj Edvard: Govor na svečani glavni skupščini Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Kranjec Miško: Zemlja dalje živi, D. K.: Prispevek k Cankarjevi korespondenci, Petre Fran: Ivan Cankar rudarski kandidat, Ingolič Anton: Vrelec v planini, Borko Božidar: Ob šestdesetletnici Frana Albrehta, Kralj Vladimir: O Cankarjevem odrskem slogu, Kermauner Taras: Ivan Cankar za narodov blagor, Dobrovolje France: Dostavek k članku »Oton Zupančič v tujih prevodih«, Prvi natis Cankarjeve pesmi »Svečanost v Varšavi«, Donsek k bibliografiji spisov Ivana Cankarja.

### Prvi bosanski umetniški film

Najmlajše filmsko podjetje v naši državi Bosna-film v Sarajevu, ki je doslej izdelalo 24 mesečnikov in štiri dokumentarne filme, bo v tekočem letu začelo s snemanjem umetniških filmov. To bodo prvi umetniški filmi mlade kinematografije Bosne in Hercegovine. Prvi umetniški film bo nosil naslov »Major Bauk«, za katerega je napisal scenarij Branko Čopić in ga bo režiral Nikola Popović, ki je režiral že tudi umetniški film »To ljudstvo bo živelo«. Film »Major Bauk« bo pokazal slike narodnoosvobodilne borbe iz Krajine. Drugi umetniški film bo narejen po scenariju književnika Selimoviča Mehmeda in bo nosil naslov »Rudarji«. Obsegal bo borbo rudarjev tuzlanskega bazena, ki so se na poziv Partije dvignili v borbo proti okupatorju.

## Republiško tekmovanje kulturnometniških skupin

# Orkester »Ivana Cankarja« iz Celja naš najboljši amaterski orkester

Drugi večer republiškega tekmovanja najboljših sindikalno-kulturno umetniških skupin Slovenije je nastopil simfonični orkester SKUD »Tine Rožance« iz Ljubljane in instrumentalna solista: pianistka Vuga Vera, članica SKUD »Janko Premrl-Vojko«, ki je nastopila v Mladinski dvorani, in presenteta iz ubrano igro in v glavnem pravilno interpretacijo posameznih vlog. Tov. Albreht, ki je »Georga Dandina« režiral, je dobro razporedil igralce na sicer majhnem odru. Scenarija je bila v glavnem učinkovita in je igral-

poslušali v detriek zvečer v unisoni dvorani, kjer bo nastopil s harmoniko. Klavirski spremljiva je bila dobra, samo nekoliko prekrepka.

Igralska družina SKUD »Janko Premrl-Vojko«, ki je nastopila v Mladinski dvorani, je presenteta iz ubrano igro in v glavnem pravilno interpretacijo posameznih vlog. Tov. Albreht, ki je »Georga Dandina« režiral, je dobro razporedil igralce na sicer majhnem odru. Scenarija je bila v glavnem učinkovita in je igral-

cem omogočala dokaj sproščeno igro. Od oblastnega tekmovanja je družina svoje izvajanje znatno izboljšala, ker je upoštevala nasvete ocenjevalne komisije tega tekmovanja. Predstava je dokazala, da naši amaterski odri lahko dobro podajajo tudi težja klasična dela, če se resno trudijo. Tekmovanje igralskih družin se bo nadaljevalo. Končne rezultate in določitev družine, ki bo odbrana za zvezno tekmovanje, bomo objavili ob zaključku tekmovanja.

## Kdo bo pa v Beogradu najboljši

### Velike priprave za zvezni pregled sindikalnih kulturno-umetniških društev

Od 18. do 25. januarja bo v Beogradu prvi zvezni pregled najboljših sekcij sindikalnih kulturno umetniških društev. Najboljše dramske, folklorne, zbornice in druge sekcije ter vokalni in instrumentalni solisti — člani delovnih kolektivov iz vseh ljudskih republik se bodo pomerili v plemeniti tekmi za naslov najboljših sekcije in solista sindikalnih kulturno umetniških društev iz vseh krajev države.

Za zvezni pregled sindikalnih kulturno umetniških društev so velike priprave. Lani in prejšnja leta se je v vseh mestih, industrijskih središčih, rudnikih in industrijskih podjetjih razvijalo široko tekmovanje med društvi, sekcijami in posamezniki razen številnih okrajnih, mestnih, rajonskih in oblastnih pregledov. Od ustanovitve Zveze sindikatov Jugoslavije do danes je bilo prirejenih 10 republiških festivalov sindikalnih kulturno umetniških društev. V petih letih dela Zveze sindikatov Jugoslavije so sindikalna kulturno umetniška društva priredila več tisoč prireditev. Samo leta 1949 je bilo nad 4000 prireditev. Društva so gostovala v mnogih naših obratih, industrijskih središčih, delavskih počitniških domovih in zdraviliščih v kmečkih delovnih združenjih. Samo v II. in III. tromesečju leta 1949 so sindikalna kulturno umetniška društva priredila nad 7000 prireditev za podeželje in napravila 340 turnej po vseh krajih naše države. Člani literarnih sekcij so priredili lani 1355 literarnih večerov. Na teh večerih so brali svoja dela iz proze, poezije in književne kritike.

Vzporedno s pripravljanim programom in z borbo za kakovost in idejnost programa se je pomnožilo tudi število društev. V primeri z letom 1947 se je letos število sindikalnih kulturno umetniških društev malone podvojilo. Od 29.509 članov leta 1947 se je dvignilo njihovo število na 45.899. Vrh tega je naraslo tudi število kulturno umetniških skupin. Ustanovili so večje število novih sekcij ter izboljšali ideološko in politično vzgojo članov. Tekmovanje sindikalnih kulturno umetniških društev se je posebno razmahnilo lani. Na republiških festivalih je mnogo sindikalnih društev zasluženje osvojilo prva mesta. Številna sindikalna kulturno umetniška društva in sekcije bodo na zveznem pregledu reprezentirala svoje republike. Tako bo plesna sekcija »Vladimir Nazor« iz Za-

greba izvajala hrvatske narodne plesne plesna sekcija »Carbin Marco« iz Rovinja pa plesne italijanske narodne manjšine. Razen tega bodo sodelovali na zveznem pregledu iz LR Hrvatske še simfonični orkester društva »Pavao Markovace«, mešani zbor sindikalnega mladinskega društva »Bratstvo i jedinstvo« iz Pulja, zbor društva »Jedinstvo« iz Splita in pevski zbor društva »Kolo« iz Šibenika. Na zveznem pregledu bodo sodelovali tudi sekcije sindikalnih društev, ki so si na lanskem festivalu v LR Makedoniji priborile prva mesta. Republiško tekmovanje LR Slovenije je v teku.

Decembra lani so bila v nekaterih arabskih mestih tekmovanja za določitev najboljših sekcij, ki bi sodelovala na zveznem pregledu. Na tekmovanju dramskih sekcij je zmagala sekcija sindikalnega kulturno umetniškega društva »Slavko Krsmanovič« iz Paračina. V tekmovanju folklornih sekcij je bila prva sekcija »Abrašević« iz Kragujevca, za njo pa je bil zbor »Svetozarja Markoviča« iz Novega Sada in folklorna skupina šiptarske narodne manjšine društva »Agini« iz Prizrena. Na tekmovanju v Beogradu je bila najboljša zborna, orkestralna in folklorna sekcija društva »Abrašević«, zbor »Branka Cvetkovič«, dramska sekcija društva »Goran«. Poleg sekcij bo sodelovalo na zveznem pregledu več recitatorjev, vokalnih in instrumentalnih solistov iz nekaterih društev.

Na zveznem pregledu bo sodelovalo 9 zborov, 7 dramskih sekcij, 6 orkestrrov, 10 folklornih sekcij in mešani mladinski zbor.

Prvega pregleda najboljših sekcij sindikalnih kulturno umetniških društev se bo udeležilo nad 1600 oseb. Dne 14. januarja bodo odprli v umetniškem paviljonu na Kalemegdanu razstavo slikarskih del članov likovnih sekcij sindikalnih kulturno umetniških društev. Doselej je razpisni sprejelo nad 200 slikarskih del amaterskih slikarjev. Prvi zvezni pregled najboljših sekcij sindikalnih kulturno umetniških društev je zelo pomemben za kulturno umetniško življenje naših delovnih ljudi in bo zgodovinski dogodek v življenju našega delavskega razreda ob petletnici ustanovitve Zveze sindikatov Jugoslavije. Hkrati bo pokazal uspehe ustvarjalnih naporov naših delovnih ljudi v kulturi in umetnosti ter bo v vzpodbudo za nadaljnji dvig idejne in umetniške ravni sindikalnih društev.

### Nove knjige

Izdavačka delatnost u FNRJ, biografski mesečnik — Knjige i brošure št. 10, izdaja Direkcija za informacije vlade FNRJ, Beograd, 1949.

Slovenski knjižni trg, izdaja Državna založba Slovenije, št. 11—12, letnik II, Ljubljana, 1949.

Bilten o rezultata istraživačkih radova, izdaja Savezna uprava za unapređenje proizvodnje, št. 2, letnik I, Beograd, 1949.

Državne nabave, glasilo ministarstva za državne nabave LRS, št. 4, letnik I, Ljubljana, 1949.

Proteus, ilustriran časopis za poljudno prirodnoznanstvo, št. 4—5, letnik II, Ljubljana, 1949.

Republika, časopis za književnost i umjetnost, št. 12, letnik V, Zagreb, 1949.

Vestnik, železniški strokovni časopis, izdaja Direkcija za železnice v Ljubljani, št. 24, letnik III, Ljubljana, 1949.

Silih Igor: Pravljica o carjevici Jerustanu, ilustriral Tone Kralj, prepisnil Pavel Golja, založba Mladinska knjiga, Ljubljana, 1950.

Vera Albrehtova: Mi gradimo, ilustriral Franc Slana, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1950.

Prosvjetni radnik, organ Zemaljskog odbora sindikata prosvetnih radnika za Bosnu i Hercegovinu, št. 10, letnik IV, Sarajevo 1949.

Organizacijski vestnik Osvobodilne fronte Slovenije, glasilo IOOF Slovenije za aktiviste OF, št. 22, letnik V, Ljubljana 1949.

Sadjarstvo, vinarstvo, vrtnarstvo, vestnik ministarstva za kmetijstvo LRS, št. 11—12, letnik I, Ljubljana 1949.

Brazda, časopis za književnost i umjetnost, št. 10, letnik II, Sarajevo 1949.

Titov pionir, izdaja Mladinsko knjigo-izdavačko pretprijatne »NOPOK«, št. 1, letnik I, Skopje 1950.

Medicinski glasnik, mesečni časopis za primenjenu medicinu, št. 11, letnik III, Beograd 1949.

Organizacijski vestnik Osvobodilne fronte Slovenije, glasilo IOOF Slovenije za aktiviste OF, št. 21, letnik V, Ljubljana 1949.

Industrijski vestnik, glasilo ministarstva za industrijo LRS, št. 11, letnik IV, Ljubljana 1949.

Ciciban, izdaja Mladinska knjiga v založbi Centralnega komiteja LMS, št. 4, leto 1949/50, Ljubljana.

## O našem glasbenem šolstvu

O strokovnem in načrtnem glasbenem šolstvu pri nas lahko govorimo šele od takrat, ko je društvo »Glasbena Matica« — ustanovljeno leta 1872 — po desetih letih svojega obstoja osnovalo glasbeno šolo. Pred tem so bile v Ljubljani v toku starih stoletij tri glasbene šole, ki pa niso imele posebne vrednosti, ker so služile le glasbeni izobrazbi aristokratske mladine in duhovščine. Glasbena šola GM in mnogo kasneje — leta 1919 — ustanovljeni konservatorij pomenita za Slovence na področju glasbe velik korak naprej.

V šestdesetih letih obstoja je glasbeno šolo obiskovalo 25.000 učencev, ki jih je poučevalo okoli 250 učiteljev glasbe. Glavna slabost te šole je bila v tem, da ni zajemala vse glasbeno nadarjene mladine. Le malo delavskih, kočarskih in kmečkih otrok jo je obiskovalo in to zaradi šolnine, ki je bila neimovitim talentom resna ovira pri študiju ali pa jim ga je celo povsem onemogočila. Glasbena šola je imela pred svetovno vojno vsako leto povprečno 100 novih učencev, skupno pa okoli 500. Po letu 1918 je število učencev naraslo na 1082. Padanje življenjskega standarda, izkoriščanje delavca in kmeta, znižanje materialnih pogojev delavnega človeka se je odražalo tudi na glasbeni šoli, kjer je število učencev iz leta v leto padalo. Leta 1941 je bilo na šoli še samo 310 učencev.

Po osvoboditvi je prišlo do temeljite reorganizacije glasbenega šolstva. Danes imamo v Ljubljani namesto ene nižje glasbene šole, ki je veljala kot selektivna glasbena ustanova, ki je dajala kadre srednji glasbeni šoli, v vsakem rajonu samostojno nižjo glasbeno šolo. Prav tako je izvršena decentralizacija kvalitete.

Zdravstvena služba v LR Hrvatski je izdala letos nad 13.000 izdodov raznih brošur. Za leto 1950, je določeno, da bodo izdali 20.000 izdodov brošur s področja zdravstvene vzgoje. Pred kratkim je izšla brošura ing. Bogdana Teodoroviča o higieni prenočišč na gradbiščih Ljudske fronte in mladinskih delovnih akcij. Pomembna je tudi brošura o trahomu, ki jo je napisal dr. Josip Stajdhar. Ta očesna bolezen je razširjena posebno v Medimurju, v vseh Hrvatski pa je bilo s to boleznijo okuženih okrog 12.000 oseb.

nih učnih moči od bivše centralne glasbene šole na rajonske, da se bodo vse šole enakomerno dvigale in postale visoko kvalitete. V rajonskih glasbenih šolah ne dobivajo učenci le osnovno glasbeno izobrazbo, marveč se usposablajo tudi za nadaljnje šolanje na srednji glasbeni šoli.

Potrebna pa bi bila še selektivna glasbena šola za učence iz ostalih krajev republike, ki imajo sposobnosti, da se vzgoje v poklicne glasbenike, katerih na podeželju zelo primanjkuje.

V tem šolskem letu je vpisanih v glasbene šole 1282 učencev, to je 575 več kot lani. Razumljivo je, da se mnogi uče instrumentov, katere danes naši orkestri zelo pogrešajo (violina, celo, kontrabas itd.). Tako veliki porast učencev je bil mogoč z reorganizacijo glasbenega šolstva po rajonih, s čimer je mladini glasbeni pouk v neposredni okolici bolj približan, veliko pa je storila tudi odprava šolnine; danes je glasbeni pouk povsem brezplačen.

Sčasoma bo v Ljubljani ustanovljena še nova srednja glasbena šola. Ta šola je potrebna za vse učence, ki nameravajo nadaljevati po končani nižji glasbeni šoli svoj pouk, a se ne mislijo poklicno posvetiti glasbi. Današnja srednja glasbena šola, ki je priključena glasbeni akademiji, zaradi sistema pri pouku to možnost izključuje, razen tega pa so tudi določene starostne omejitve. Tako na pr. učenci, ki hočejo izpopolnjevati znanje samo z enim instrumentu in so morda starejši kot določajo predpisi, ne morejo nadaljevati študija. Vprašanje nove srednje glasbene šole pa bo rešeno takrat, ko bo postavljena nova glasbena akademija, ki zaenkrat zaseda s sedanja srednjo glasbeno šolo del nižje glasbene šole I. rajona.

Razen vseh naštetih šol pa imajo nekatera KUD se posebne glasbene tečaje, v katerih poučujejo instrumente, katerih na glasbenih šolah ni, n. pr. harmoniko, kitaro, tamburico itd. V teh tečajih je nad 500 učencev. Število učencev na glasbenih šolah in tečajih je torej v primeri s predvojnimi stanjem ogromno naraslo. Drugo važno dejstvo pa je, da se je socialna struktura učencev zelo spremenila v korist delavske mladine.



